

T2
182

ГУЛЧЕХРА
НИХОЛ

пр 16.

ГУЛЧЕХРА

12
Г82
84(2Т)4-5

НИХОЛ

441051

БИБЛИОТЕКА
профкома Ленинабадского
райкома профкома.

ИНБ-84

НАШРИЁТИ «ИРФОН»
ДУШАНБЕ 1979

Вазирати фарҳанги
Ҷумҳурии Тоҷикистон
Китобхонаи ҷаҳонии омӯзона
ба номи Тоҷиқули Асирӣ
Шӯъбаи Ҳизматрасонӣ

533108

Китобхонаи Ҷумҳурии Тоҷикистон
Китобхонаи вилоятии Ошхана
Ба номи Ҷонхӯш Асир

Гулчехра
Г82 Ниҳол. Душанбе, «Ирфон», 1978
240 сах.

Ашъори шоираи ширинкалом, лауреати Мукофоти давлатии ба номи Рӯдаки Гулчехра Сулаймонова кайҳост, ки дили хурду калони дӯстдорони шеърро тасхир кардааст. Инак, боз ҳам шоира мухлисони шеърашро ба шунидани қиссаҳои дӯстон ва бӯстон даъват менамояд. «Ниҳол» самари заҳмати чандсолаи шоира аст ва бешубҳа бори ӯ коми дилхоро ширин хоҳад кард.

Гулчехра.
Саженец

Г 70403 130—79 Точик
М(501) 13-79

© Нашриети «Ирфон» 1979

НИҲОЛ

КОХИ

ПИСАРАМ

Писари кӯчаки хушрӯяки ман,
Шӯху чанчоливу дилҷӯяки ман,
Аввалин бор ҳамемонад по
Рӯи тайёра —
дар оғӯши фазо.

Писарам пой ниҳод,
менигарам —
Ҳама хурсанд чунон дар назарам:
Шодӣ мекард табиат,
олам,
Болад аз шавқ ҳавопаймо ҳам.

Писарам рост намуд қомати худ,
Дилам аз шавқ талотум бинамуд.
Дар рухи ҳамсафаронам бидамид
Шодии пурфараҳу пуруммед.

Офтоб бар сараки
бачаякам
Нур меборид олам-олам,
Абр густурда таги пояки ӯ
Пояндози ба ранги пари ку.

Писарам пой ниҳод,

пой ниҳод

Ана, дар авчи фазоҳои кушод!
Шояд ин пой бимонад зи пагоҳ
Писари ман ба дари

Зӯхраву Мох!

НИҲОЛ

Шуморо бешаҳо,

эй мавчи симобӣ,

ҳавои тӯс!

Аё шабҳои симин,

Эй шаби маҳтоби белорус!

Ман аз нав чашмо мепӯшаму

дар олами сокит,

Шуморо мекунам як-як тамошо

бо ҳазор уммед.

Дилам гум мезанад,

бо ёдат, эй оҳанги белорус.

Ба ёди бешаи симобӣ,

Мавчи нукрабори тӯс.

Аё, эй бешаҳои белорусӣ,

Партизан-модар!

Ман аз пайроҳаҳоят меравам оҳиста

аз дигар.

Ҳамечӯям паи дерин —

раҳи бигзаштаи ёрон.

Ба чашмам деҳаҳои бенишон

аз нав занад ҷавлон.

Сари ҳар як қадам сад дӯст,

Садҳо хонаи уммед!

Фурузон дар сари ҳар як қадам
Сад машъали ҷовид.
Сари ҳар як қадам
Сад қабри гулпӯшидаи беном,
Дил аз нав мекунад фаръёд,
аз андӯҳ ноором.
Ҳамеой ба ёдам ҳар замон
Бо ҷилваи дигар —
Ба рақси осмони кабӯтарҳои зарринпар,
Ба нози кӯдаку дар аллаи модар,
Ба ранги мӯи оташ,
дидаи обии он дилбар,
Ки аз бобунаҳои тар
ба мо мебаст гулчанбар.
Саҳар андар дурахши
шабнами гулҳои саҳроӣ,
Ту аз нав, Белоруссия,
маро бар ёд меой,
Ту меорӣ ба ёдам
гӯшаи ширин ҳаёламро,
Сари роҳу нахустин ҷилваи тӯси
ниҳоламро.
Ман онро дар сари роҳи калон
бо меҳр биншондам,
Қатори дигарон он ҷо
Ман аз худ як нишон мондам.
Ман он ҷо як нишон мондам,
ниҳоли ишқ биншондам,
Барояш бо муҳаббат байтҳои
тоҷикӣ хондам...

Гузашта солҳо рафтанду
ояд ҳар замон бар ёд,
Насими рӯҳбахши бешаҳои сабзи
навбунъёд.
Сафи пайваста чун мушфик,
бародарҳои белорус,
Намуди ғарқи нури офтобии ниҳоли тӯс.
Суруди аввалини тоҷикии навниҳоли ман,
Нахустин решаи ишқи ману ширин ҳаёли
ман.
Диёрам, хонаам аз нав
ба ҳукми навбахор имрӯз,
Саросар дилфиребу
мушкбезу лолазор имрӯз.
Дил аз нав ҷустуҷӯ созад
пай ширин-ҳаёламро,
Ҳамон соҳибчамоламро,
тӯси барчамоламро,
Ба сӯят Белоруссия,
ба шавқе мекунад парвоз.
Шуда ғарқи тамошо,
бингарад масруру сарафроз:
Ниҳолам бо либоси шоҳии озодаи симин,
Ба монанди арӯси нозанину
дилбари ширин
Зи рӯи раҳ,
ба сӯям мекунад таъзим бо тамкин.
Ки рамзи ёдгори ҷовидони
рафтагон аст он,
Нишони навбахори беҳазон аст он.

МУАЛЛИМА

Ҳамчу фардоят накӯ дорад тулӯъ
Орзуо фикру максадҳои ту,
Медурахшад ақлу одобу вафо
Дар нигоҳат,
духтари бообрӯ.

Аз калон то хурд дар қишлоқи мо
Дӯст медоранд, ҳурмат мекунанд.
Ман шунидам ин ки шогирдони ту
Орзу доранд монандат шаванд.

Орзу доранд монандат шаванд
Хоксору тезфаҳму нуктадон,
Боирода, босадоқат, ростгӯ,
Меҳрубон устод баҳри баччагон.

То ба ними шаб ва гоҳо дертар
Менишинӣ дар қафои мизи кор.
Дар ҷаҳони илмҳо тай мекунад
Шуълавар чашмот роҳи бешумор.

Бар сари ҳар сатри кори бачаҳо,
Бингарӣ аз сидқи дил, боэътибор,

Бо фараҳмандӣ табассум мекуни
Монда дар рӯи варақҳо «панҷу» «ҷор».

Нағз медонам, ки мегири нафас
Рӯзу шаб бо фикри фарзандони мо,
Рӯзу шаб меҳоҳӣ то онон шаванд
Наслҳои лоиқи даврони мо.

Субҳи зебои Ватан чун медамад,
Дилработар мешавад қишлоқи мо,
Дар бараш хурсанд мемонӣ қадам,
Меширобӣ сӯи мактаббачаҳо.

Ҳар сафар меоварӣ ҳамроҳи худ,
Фикри нав, маънии нав, эҷоди нав,
Нақшаи нав, роҳҳои нав ба нав,
Бебаҳо эй дӯст, асло кам
машав!

БУХОРО

(Силсилаи шеърҳо)

АССАЛОМ

Ассалом, зодғаҳи маҳбубам,
Ассалом, ёру рафиқи хубам.

Ай сари роҳи ҳаёли дурам,
Мисраи аввалини ночӯрам.

Ассалом, эй ниғаҳи ҳайронам,
Ассалом, эй дилаки пазмонам.

Ассалом, пири хирадманди куҳан,
Роздону дили бечораи ман.

Ассалом, қиссаву шахбайту суруд,
Ассалом буду набуд!

Омадам, то ҳамаро аз дигар
Бӯсаҳо карда бигирам ба бар.

БУХОРО

Ватанам, шаҳри Бухоро куҳанӣ,
Маскани шеъриву зеби суханӣ.
Пири машҳури ҷаҳондидаи ту,
Таърихи зиндаву пояндаи ту.

Ватанам, шаҳри Бухорои азиз,
Хати ҳар кӯчаи ту сеҳрангез.
Бо ҳама шаъну шукӯҳи эҷоз
Ту маро гаштаи гаҳвораи ноз.

Дӯст дорам шаби ту, рӯзи туро,
Бостони туву имрӯзи туро.
Нақшу осори туро, ранги туро,
Лафзи ширину хушохонги туро.

Чи аҷаб манзара ҳангоми тулӯъ
Мекунам ман ҳаваси дидани ту —
Меҳр чун нур пароканда кунад,
Гумбаду нақши туро зинда кунад.

Не, туро зинда намуд олами нав,
Нури Октябрь,
шуои Маскав,

Дод якумрӣ наҷот аз зулмот.
Чу пагоҳаш дили моро бикушод.

Шаҳри ман, динаи ҷовид дорӣ,
Шаҳри ман, ҳар нафасе ид дорӣ,
Шаҳри ман, манзараи хуш дорӣ,
Шаҳри ман, қалби пуроташ дорӣ.

ДУХТАРИ ЗАРДЌЗ

Рӯи махмал риштаи зар мекашӣ,
Осмони пур зи ахтар мекашӣ,
Торҳо аз нури ховар мекашӣ,
Ваҳ, чӣ дилбар мекашӣ!

Духтари зардӯз, мо ҳайрони ту,
Нури хуршед аст дар чашмони ту,
Зар ҳамерезанд ангуштони ту,
Пурхунар дастони ту.

Санъатат зеби арӯсон гаштааст,
Санъатат машҳури даврон гаштааст,
Завқи дилҳо, нури чашмон гаштааст,
Қони эҳсон гаштааст.

Мӯй чанбар, куртаи оддӣ ба бар,
Чехраатанҳо лолаву гул тозатар,
Духтари зардӯз, бо дасти хунар
Шӯрангезӣ ба зар

Вазир Чехраатанҳо
Чумхури Духтари зар
Нитобхонаи Шӯрангезӣ ба зар
ба номи Тоҷикӣ аз Асирӣ
Шӯрбон хизматдор

ЯК ХОНА ПУР АЗ ОТАШ

Як хона пур аз духтару
як хона пур аз дурр,
Як хона пур аз оташу
як хона пур аз нур.
Ҳар як ниғаҳ ин ҷо бикушад,
зинда намояд,
Ҳар хандаи ширин ба дилат шодӣ физояд.
Ҳар лаҳза бихандад гули оташ ба умеде,
Нақше паи нақше ғазали ишқ сарояд,
Ҳар сония дар гунбади минуии афлок
Шамсу қамар аз риштаи заррин бубарояд.
Ҳар баҳъи заррин асаре
аз дили духтар,
Ҳар нақш рамзи ниғаҳи шӯҳи нигор аст
Як хона пур аз оташу
як хона пур аз нур,
Як хона пур аз мӯъҷизаи тозабаҳор аст.

МАНОР

Ин манори ёдгори нодир аст,
Асрхоро нозир аст.
Ранги он ҳам
санги он ҳам ноир аст,
Қиссагӯву шоир аст.

Осмони лочувардӣ боми ӯ,
Маҳ — чароғи шомӣ ӯ.
Ғарқии нур аст ҳусни томи ӯ,
Сурати ороми ӯ.

Як замон дар чашмҳо манфур буд,
Ҷои шарру шӯр буд,
Ин замон бингар, ки дар болои он
Лаклаконро ошён.

Истода дар миёна шаҳри ман
Ҳамчу осори куҳан,
Таърихи аҷдоди моро посбон,
Посбони безабон.

Қарнҳо ҷабру ситамро дидааст,
Маргро, сарҳон ҳамро дидааст,

Чашмҳои пураламро дидааст.
Кӯҳи ғамро дидааст.

Бингар, акнун шаҳри манро ин манор
Ҳайкале чун ёдгор,
Тозадунёро тамошо мекунад,
Сар ба боло мекунад.

Рост истода миёни шаҳри ман —
Навҷавон шаҳри куҳан,
Ҳар замон аз шавқ боло мешавад,
Боз зебо мешавад!

БОДБАРАК

Бодбарак мепарад,
Ҳуши маро мебарад,
Ҳуши маро мебарад,
Бодбарак мепарад...
Боз ба роҳи шамол
Бачаи рангинҳаёл
Қиштии худ сар диҳад,
Боли кабӯтар диҳад,
Боми баланду фазо —
Бачаи ҳамсояро
Сарғаҳи сад орзу,
Марҳилаи ҷустуҷӯ.
Пайкари ӯ ғарқи нур,
Менигарад дур-дур
То ба дили осмон,
То ба раҳи Каҳкашон.

Бодбарак мепарад,
Ҳуши маро мебарад...
Риштаи дуру дароз
Мебарадам боз-боз
Сар-сари деворҳо,
Растаю бозорҳо

Лаб-лаби боми қатор,
Аз сари току манор,
То асари кӯдакӣ,
Бому дари кӯдакӣ...

Рӯи ҳамин бому дар
Рост будӣ як писар
Ғарқай нуру шарар
Дӯхта чашми ҳавас,
Сӯи фазо ҳар нафас.
Бодбарак дода сар
Сӯи ҳаво ҳар сафар
Худ бикӯшодӣ магар
Ҳамраҳи он болу пар...
Бодбарак дар кучост,
Он писарак дар кучост!

ЛАКЛАКИ БАРФӢ

Аё эй лаклаки барфӣ,
Паёми навбаҳори ман,
Ду чашми интизори ман,
Дуруди дӯстдори ман.

Нигар, боз омадам
Андар суроғи лаҳзаи фирӯз,
Маро нашнохтӣ имрӯз?
Чаро нашнохтӣ?

Афсӯс...

Аё эй ошъенат
Ғарқ андар партави хуршед!
Вучуди соҳири соқит.
Ба ёдат ҳаст оё
Бо ҳазор уммед
Ба сӯят дидаро медӯхт як духтар,
Ниҳонӣ рӯзу шаб месӯхт як духтар.
Пару боли сафеди хешро
чун боз мекардӣ,

Ба қаъри лочуварди осмон
парвоз мекардӣ.

Ту дар авчи баландихо,
Зи нав бо духтари шайдо
Ниҳонӣ роз мекардӣ.
Тамошои Бухороро,
Чаҳони пири барноро
Зи нав оғоз мекардӣ.

Яке субҳи баҳорон
 бо гули бишкуфтаи бодом
Барои духтари шайдо
 ту овардӣ хушо пайғом,
Хабар аз ишқ овардӣ,
Дилашро ошъёни орзу кардӣ.
Аз он соат хуморӣ гашт он духтар,
Вучуди беқарорӣ гашт он духтар.

Чаро шуд кӯчаҳои тангу
 тори шаҳр чун водӣ?
Чаро бар гӯш меомад ҳамоно нағмаи
 шодӣ?

Чаро дар партави хуршед
Ҳама тобид марворид?
Намедонист он духтар.
Ту аммо дар сари шохӣ баланди
 тути марворид
Ҳамоно бо ҳаёле меситодӣ соҳиру
 соқит.

Баҳорон рафт пинҳонӣ.
Ту аммо тирамоҳ
 аз бозгашти худ хабар кардӣ,

Чар кардӣ,
Ҳамон соат, ки худ азми сафар кардӣ,
Ба гирди осмони шаҳри
 ман сайри дигар кардӣ.
Парешон гашт аз нав лонаи хуршед,
Ҳаросон гашт аз нав дидаи уммед,
Вале дар синаи духтар
Баҳорон ошъёне монда буд ҷовид.

АРУС АЗ БУХОРО

Аз боғи Бухоро гули нав овардем,
Як дона гули ранги алав овардем.
Дар кӯчаи ошиқони ин шаҳри куҳан
Дил дода дилеро ба гарав овардем.

Имшаб чӣ шабаст, шаби дилоро имшаб,
Бошад шаби ошиқони шайдо имшаб.
Хуршеду маху ситора дидем ҳама
Дар чехраи дилбари Бухоро имшаб,

Як чуфт кабӯтаре ба худ лона кунад,
Аз ишқ ба худ иморати хона кунад.
Бо нозу адову нозбардории худ
Имшаб ҳамаро волаву девона кунад.

БУХОРО — УРАЛ

Ин шунидӣ?

Боз Маскав-радио
Ном мегирад Бухорои маро!
Боз мегӯяд сухан

аз кори ӯ,
Қалби оташбори ӯ,
Сарвати саршори ӯ.

Ин шунидӣ?!

Москва гӯяд сухан —
Файзбору нурборааст шаҳри ман,
Номдор аст шаҳри ман!
Ин шунидӣ?

Муждаи нав—хушхабар
Гармии қалби Бухоро ин саҳар
То Тагил омад

Басо аз роҳи дур
Қард сар то по Уралро ғарқи нур,
Боз чандин кӯраҳо з-ӯ гарм шуд,
Як ҷаҳон фӯлоду оҳан нарма шуд...
Гармии қалби Бухороро нигар,
Гӯиё он ҷост хуршеди дигар,
Гармии дилҳои мамнун аст он,
Шодмонихон афзун аст он.

Меравад аз Шарк

аз шаҳри қадим,
То Урал — то манзили Руси азим.
Меравад, тори муҳаббат меравад,
Бо саломии пурҳарорат меравад.
Бо хуруши навҷавонӣ меравад,
Чониби ёрони ҷонӣ меравад.
Ҳар кучо ояд, ҷароғистон кунад,
Гарму равшан хонаи ёрон кунад.

МАҚОМҲО

Аз кӯчаҳои шаҳрам
Ҳар гаҳ фитад гузорам,
Дар ҳар қадам барояш
Ҷонро зи нав супорам,
Дар ҳар раҳу гузаргоҳ
Ман боз интизорам,
Рӯи падар бичӯям,
Бӯи варо хуморам.

Дар кӯчаҳои шаҳрам
Ғарқи ҳаёл оям,
Аз нав ба қарри дунё
Бар сайргаҳ бароям.
Бо олами нигорин
Байту ғазал сароям
Гаҳ то «Баёт» оям,
То «Авҷ» гаҳ бароям.

Эй тори ҷӯри танбӯр,
Моро ту дор маъзур,
Эй нағмаҳо, навоҳо,
Оҳангҳо, садоҳо
Боре ҳамӯш гардед,

Осудаам гузored.
То ман равам тамошо
Гулзори нақшхоро.
То бишканама хуморе
Чун духтари бухорӣ.

Ҳар гӯша мебарад дил,
Ҳар дар нидо намояд,
Ҳар як гиреҳи кошин
Сад оламе кушояд,
Ҳар нақш пеши чашмам
Мавзун ба рақс ояд.
Ҳар лаҳза масту махмур
Бо шӯр месарояд.
Парвози «Талқин» ояд,
Овози «Мискин» ояд.

Пире зи чӯбу шамшод
Бин, шона метарошад.
Кай шона метарошад,
Афсона метарошад!
Зулфони анбарафшон
Чун пеши дида ояд,
Дил аз раҳи чавонӣ
Аз нав гузар намояд.
Ҳаккок ба лаълии зар —
Оинаи мунаввар
Гулро ба гул гузорад,
Бо хуни дил нигорад.
Гулҳо, ки шуд ҷамоғӯш

Ояд шикаста бар гӯш
«Табрез» ё «Дилафрӯз»
Ё боди шӯхи «Наврӯз».

Бому дари Бухоро,
Ҳар манзари Бухоро
Ҳар печу тоби роҳаш,
Ҳар пирро нигоҳаш,
Ҳар рақсу созу сӯзаш,
Ҳар гуфтаро рамузаш,
Бӯи мақом дорад,
Бӯи калом дорад.

Деворҳои нақшин,
Гулҳои тоқи кошин,
Зулфони қаччи дилбар,
Лаълии нуқлу шаккар.
Ҳам печу тоби гесӯ,
Ҳам занги дасти бону
Сози мақом дорад,
Рози калом дорад.

Нақшу нигор гӯяд,
Тарҳи манор гӯяд,
Шабҳои тор гӯяд,
Лабҳои ёр гӯяд,
Савти ҳазор гӯяд,
Нози баҳор гӯяд:
— Эй дӯстон, кучоед?
«Ушшоқ»-ро сароед!

СЕ ХОҲАРАҚОН

Се хоҳаракон будем, се ошиқи зор,
Се шефтаи карашмаву нози баҳор,
Рафтем,

ки гул кардани олам бинем,
Як лаҳза миёни лолаҳо биншинем.

Рафтем, бубинем зи нав рӯи баҳор,
Сармаст шавем то ки аз бӯи баҳор.
Рафтем, ки домане бичинем лола —
Аз лолаи навшукуфтаи имсола.

Гул карда баҳорро ба ҳар сӯ дидем,
Дар домани кӯҳу дар лаби чӯ дидем,
Дар ғарқи шукуфаҳои бодоми қатор,
Дар хандаи мастонаи қоқу дидем.

Рафтему яке кӯҳи дар оташ дидем,
Як олами лолазори беғаш дидем,
Дар домани лолазору оғӯши баҳор
Бозиву талошу ҳай кашокаш дидем.

Ҳар лола пиёлаи пури аҳмар буд,
Ҳар лола ба сони гунаи духтар буд.

Ҳар лола ба нози хеш саргардон буд,
Бо умри ду-серӯзаи худ хандон буд.

Ҳар лолаи навшукуфтае нозе дошт,
Ҳар лола, ту гӯй, ба дилаш розе дошт,
Ҳар лола ба хуси чилваи боғе дошт,
Аз ишқ даруни синааш доғе дошт.

Мо нози баҳорро тамошо кардем,
Мо олами лоларо ба худ ҷо кардем,
Мо лола начидему вале масту хумор
Рафтем зи нав супурда дилро ба баҳор.

АРУСИ

I

Аз дараи
ошиқон
Қофилаи
корвон
Меғузарад рӯзу шаб,
Ишқ варо сорбон.

Дил бишавад беқарор
Аз тараби «Ёр-ёр»,
Қўр шавад бо ҳавас
Замзамаи обшор.

Хандаи гулдухтарон
Рехта дар мавҷи об
Пош хурад ҳар тараф
Яксара бўи гулоб

Дар бағали кӯҳсор
Дар бағали ёр ёр,
Дар хамаи фаслҳо
Ҳаст дар ин чо баҳор!

Аз дараи ошиқон
Бахт равон мешавад,
Пир тамошо кунад,
Боз ҷавон мешавад.

II

Ту имшаб моҳи хубонӣ,
арӯсӣ, дилбари тоҷик,
Ба гирдат ин ҳама гулдухтарон
печида чун ҳола.
Ту имшаб навбаҳори бўстони нозу истиғно,
Ду рӯят—ду гули бишкуфтаи лола!

Ту имшаб масти дунёи гулу гульёр,
Ҳама пиру ҷавонро кардаӣ шайдо.
Ту бо лабханди шармангези зебоӣ
Чаҳони бахтро аз нав
ба ошиқ мекуни пайдо.

Хушо, имшаб ба рӯят бахт меҳандад,
Ба гесӯи диловези ту Ҳофиз байт мебандад.
Ба тӯят аз Нишопур омада Хайём,
Ба дасташ кӯзаву чоми маи гулфом!

Маҳи тоҷик,
Бари домоди мо чуфти накӯ бошӣ,
Ту имшаб боиси садҳо хаёлу орзу бошӣ.
Ба шоир ҳадья кардӣ ту
ду-се байти хуше имшаб,
Ту ҷодуӣ, саропо оташӣ имшаб,

* * *

Боз сад бор агар мешудам
аз нав чу чавон,
Ба ту дил бохта,
аз нав ба ту медодам чон.
Ба ту аз хонаи дил боз макон медодам,
Боз сад бори дигар бахри
ту чон медодам.
Боз бо номи ту бигрифта шабу рӯз нафас,
Боз аз дур тамошои ту карда ба ҳавас,
Боз бар роҳи ту афганда нигоҳи баумед,
Боз ҳар дафъа шуда сурху сафед
Лек бар нолаи дил боз намекардам гӯш,
Ба ду чашми ту қасам,
боз бибудам хомӯш.

ҲАМА ЧИЗ АСТ

Ҳама чиз аст дар ин хона, бале,
Ҳама антиқиву шоҳона, бале.
Аз ҷӣ бошад, ки дар ин хонаву ҷо
Ваҳм гирад дили одамиро.

Ҳеч з-ин хона садое н-ояд,
На суруде, на навое н-ояд.
Наниҳад пой ба ин ҷо ҳаргиз
Шодиву шӯҳии меҳмони азиз.

Хонаҳо торику бегарду хамӯш,
Ин фақат мешунавӣ:
Дарро пӯш!

Аз паси парда шавад гоҳ аён
Руҳи пажмурдаву зарди ду чавон.

ҲОФИЗ

У ғазал хонд, хонд аз дилу ҷон,
Хонд чун ошиқе зи банди ҷигар.
Дар дили пири пуртакаббур ҳам
Ишқро зинда кард аз дигар.

Навҳаҳои самими дили ӯ
Ашкро шаш қатор кард равон,
Қист ошиқ?

Қист дилдода?
Ба ҳама кард ӯ саҳеҳу аён.

Дар зали мӯхташам, миёни сукут
Ҳамраҳаш бӯи навбаҳор овард.
Қош, меҳонд то саҳар, шояд
Нарм он қалби сангро мекард...

БОЗ БИГЗАШТА...

Боз бигзашта аз лаби анҳор
Қадами хеш мениҳам секин.
Гӯиё ин дарахтҳои қатор
Мекунамдам имо:
Биё, биншин!

Шохҳои латифи маҷнунбед
Шадда монанди мӯи духтаракон,
Ҳамраҳи оби беқарори руд
Гӯшаки карда бо ҳазор забон.

Мисли тилло ба ранг қолинҳо
Паҳн карда ҳазон бар ҳар сӯ,
Боз зебову пурфараҳ ин ҷо,
Боз монанди он шаби дилҷӯ.

Тирамоҳ асту пеши чашмонам
Мекунад ҷилва он намуди баҳор.
Солҳо бигзарад, вале он дам
Аз ҳаёлам намеравад, зинҳор!

Зеб меод осмони кабуд
Хешро бо ситораборонӣ.

Он шаби сеҳркор бори нахуст
Мениҳодем қадам фақат ману ӯ.
Аз ҳамин кӯча, аз ҳамин ҷоҳо,
Қад-қади бедҳои ин лаби ҷӯ.

Мениҳодем қадам, ҳамекардем
Нақл кору китобу мактаби худ,
Орзуҳои дигарон, ҳатто!
Аз чӣ бошад, нагуфта матлаби худ...

Гули хушрӯи баҳорӣ, гули зард,
 Ту худат бӯи баҳорӣ, гули зард,
 Гули заррин, гули хуршед туй,
 Гунчаи тозаи уммед туй.

Гӯй, як бор, чаро ту зардӣ?
Ё ки дар ишқ маро ҳамдардӣ?!
Гули хушрӯи баҳорӣ, гули зард,
Ҳеч айбе ту надорӣ, гули зард.

Гулаки зард, гули тозабаҳор,
Гулаки содда, гули беозор,
Ба ман ошуфтаву ҳайрон манигар,
Не, наомад, наояд дигар.

Аз ту ман гила надорам,
гули зард,
Бевафо будаст ёрам, гули зард,
Бевафо будаст ёрам, гули зард,
Зард шуд рӯи баҳорам, гули зард.

Ман чи донам, ки гапаш лоф будаст,
Дур аз ваъдаву инсоф будаст.

Ман чи донам, ки дилаш санг будаст,
Гули ишқаш гули беранг будаст.

Гули худрӯи баҳорӣ, гули зард,
Ҳеҷ айбе ту надорӣ, гули зард,
Аз ту ман гила надорам, гули зард,
Бевафо будаст ёрам, гули зард.

МАЪШУҚ

Маъшук умре чу нозанин Ширин
Дилбари бовафову ботамкин
Чашм бар роҳи хонаи шоир,
Ба ҳавои таронаи шоир
Истодаст бо сари боло
Қӯҳ не, ҳайкале зи сидку вафо!

ГУЛИ САҲРО

Гули худрӯ, гули накӯи баҳор,
Соддаву беғашу дилорой,
Нафаси кӯху дашту саҳроӣ
Бӯи субҳу сафои дарьёӣ.

Гули саҳро, гули накуи баҳор,
Шоҳиди розҳои бисъёрӣ.
Худ бигӯ, аз чи рӯ бароям ту
Шеъри хубро ба ёд меорӣ?

БА ШОИР

Аз чӣ табассум бикунӣ худ ба худ?
Ҳар ниғаҳат оламе завқу суруд.
Аз чи туй ин саҳарӣ беқарор?
Ё ба машомат зада бӯи баҳор?
Ё ки ту ошиқ шудӣ бори дигар,
Ишқ туро дода чунин болу пар?
Ё ки ба тӯе будӣ шаб бо нигор?
Сархушӣ аз замзамаи ёр-ёр?
Ё ки ту донистай рози ниҳон,
Сирри кадомин варақи дoston?
Манзараеро ки ту мекофтӣ,
Ё магарам ин саҳарӣ ёфтӣ?
Шеъри наве гуфтаӣ имшаб магар?
Дурри наве суфтаӣ имшаб магар?
Гӯй, чаро завқ кунӣ худ ба худ?
Ҳар ниғаҳат оламе завқу суруд.

ТУ КАЛОН ШАВ

Ба Камол

Ваҳ, чи хуш, бачаяки хандонӣ,
Шӯҳ оҳубараро мемонӣ.
Ғунчаи тоза барин дилкашӣ ту,
Чашмаи кӯҳӣ барин беғашӣ ту.

Нарму ширин табассум дорӣ,
Ниғаҳи соддаву маъсум дорӣ,
Айни шӯхиву бадият, ҳатто,
Чу ниғаҳ мекунӣ,
Бахшам ҳамаро!

Ту ки нодида падарро зи кучо
Донӣ ҳар хислату рафтори варо?
Накун ин тавр ту бо қаҳр назар!
Машав аз нав ба ғазаб мисли падар!

Хатти абрӯи ту монанди падар,
Рӯи ту, мӯи ту монанди падар,
Дили бекиनावу покизаи ту
Нест монанд, хушо,
Бо дили ӯ!...

Ту, ачаб не, писари хуб шавӣ,
Падари мушфиқу маҳбуб шавӣ.
Баҳри фарзанду зану хонаву дар
Марди арзандаву матлуб шавӣ.

Накунад бачаяки ту асло
Сӯи ҳар мард ба уммед нигоҳ.
Накунад зорӣ:

— Қадомаш падарам?!
Падари беҳабару бебасарам?!

Ваҳ чи хуш бачаяки хандонӣ,
Шӯҳ оҳубараро мемонӣ.
Ту калон шав, писари даврон шав,
Ба дили модаракат дармон шав!

ФОЗИЛАХОН

Фозилахони нозанин,
Фозилахони маҳчабин
Хонду бихонду солҳо
Шуд оқибат хонанишин.

Мактаби олий шуд тамои,
Гашт ба ҳила-агроном
Монд ба ёд баръало
Ҳосили ўсмаву ҳино.

Рӯи мизи кориӣ ў
Қои китоб —
 давои рӯ.

Ранга-ба ранг атри упо,
Журнали мӯду ранги мӯ.

Рӯзи дароз ба оина
Фозила ноз мекунад,
Рӯяша соз мекунад,
Мӯяша боз мекунад.

Об бидода абрӯро
Хуб ягона мекунад.

Боз қатори миҷжаро
Қуфту дугона мекунад.

Рӯзи дароз бид-биду
Ғайбати дигарон кунад
Васфи кристалон кунад
Парчаву ину он кунад.

Ҳама дугонаҳои ў,
Саврӣ, Нигору, Моҳрӯ
Духтуру агроном ҳама
Соҳиби шаъну обрӯ.

Ҳар саҳарӣ дугонаҳо
Шод ба кор мераванд
Мақсадашон,
 фикрашон

Олиҷанобу дилписанд.

Фозилахон чӣ?
 Ними рӯз

Хеста чун зи хоби ноз
Қониби дар назар кунад
Бо гилаҳои думдароз.

Қай бишавад,
 ки хостгор
Ба ин тараф назар кунад
Шавҳари бои «Волга»-дор
Қониби ў назар кунад.

Қай аз садои «Ёр ёр»
Занги дилаш тоза шавад
Ба ҳафт маҳалла таърифи
Тӯи вай овоза шавад?!

ФАРЗАНД

Падар хурсанд, модар бар либосаши
Намеғунчад зи шодиву таманно,
Ду чашми дигаре бошад, ки созад
Шабу рӯз тифлаки худро тамошо.

Табассум мекунад кӯдак ба хобаш,
Табассум медамад дар рӯи модар.
Бигӯ, з-ин хубтар, з-ин дилработар
Бувад оё ба олам чизи дигар?!

Нигаҳ бинмуда модар сӯи кӯдак,
Чихоро, ки намесозад тасаввур,
Ту гӯй оламеро метавон кард
Зи меҳри бекарони ӯ пур аз нур.

Дили модар пур аз шавқу таманно
Ба олам одами нав дод — фарзанд!
Чӣ одам — қисмати ӯ, бахти ӯро
Ҳанӯз дар ғайби ӯ омода карданд!

ХҮСН

Ҳамегӯянд зебу ҳусни одам
Надорад умри чандон ҳам дарозе,
Туру ҳар гаҳ ба вақти кор бинам,
Ба ин гапҳо нагардам ҳеч розӣ.

Туро меҳнат чунон бообрӯ кард,
Шиносонид номатро ба олам,
Аҷаб ҳусну ҷамоли тозаеро
Хушо, бар чехраи гармат намуд зам.

Ба вақти кор дидам дастгоҳат
Чи сон мекард хурсандона бозӣ,
Ду чашми шӯҳи хандонат ҳамегуфт
Ту аз меҳнат, меҳнат аз ту розӣ.

СУРУДИ МОДАР

Бихоб, ороми чо нам,
 меҳрубонам,
У меду орзуҳои нақӯям,
Ту ширин хобҳо бину ман ин чӣ
Ба пахлуят нишаста алла гӯям.

Нигар, осуда меҳобанд мурғон,
Бихобид барраву бузғола кайҳо.
Ана моҳ аз тиреза гашта пайдо
Ҳамеҳоҳад бубинад, хобӣ оё?

Маҳи тобон ба олам нур борад,
Чи хуш ин дам намуди деҳаи мо,
Аҷаб дилкаш, тароватбахш ин шаб,
Ту лекин аз ҳама ширину зебо.

Худат хурдиву аммо меҳри покат
Мисоли баҳри беҳадду канор аст.
Зи як нимханди хоболуди гармат
Маро олам дар оғӯши баҳор аст.

Пагоҳ барвақт саҳро мебароям,
Ту он дам хоби мастӣ, ҷони модар.

Тамоми рӯз дар майдони меҳнат,
Ту дар паҳлуям асти, ҷони модар.

Азизам, модар астам, орзуҳо
Гирифта мебарандам то кучоҳо.
Ҷаҳонро гар бичӯй, ҳеҷ гоҳе
Наёбӣ модари беорзуро.

Миёни пахтаҳо бишнида ҳар гоҳ
Суруди шӯху дилчаспи ҷавонон,
Ҳамеҳоҳам туро он ҷо бубинам,
Чи хуш бо қомати болову хандон.

Ҳамеҳоҳам зи корат шод бошам,
Суруду нағмаҳоят гӯш созам.
Ҳамеҳоҳам миёни халқ як умр
Ана, фарзанди ман ин, гуфта нозам.

РАҚҚОСА

Духтари меҳрубони хандонрӯ
Меҳиромӣ чу товусе дилҷӯ
Ба ҳавои саодату шодӣ,
Ба ҳавои суруди озодӣ
Рақс сози ту ҷилваҳо карда,
Чарх гардӣ ту ишваҳо карда,
Ман ба он ҷашмиҳои шахлоят,
Ман ба рухсораҳои зебоят
Хандаву завқро макон бинам,
Бахти некат ҷаҳон-ҷаҳон бинам.
Вақти рақси ту,

духтари зебо,
Мекунам ёд ҳинддухтарро.
Мекунам ёди ҷашми пуробаш,
Рӯи ошuftа, ранги бетобаш.
Мекунад рақс бо дили маҳзун,
Сар фароварда пеши ҳар малъун,
Мекунад рақс, то ки нон ёбад,
Як дам аз гушнагӣ амон ёбад.
Боз мебингарам ба рӯи ту,
Рақси ту, ҷилваи нақӯи ту
Мурғи озодро ҳамемонад,
Шӯҳии бодро ҳамемонад,

Нашъаи кор,
Нағмаҳои баҳор,
Бахти саршор,
Хандаҳои ёр —
Ҳама дар ишваи ту,
Нози ту,
Ҳама дар рақси дилнавози ту.

ТОҶИКИСТОН

Дар оғӯши баҳори сабзапӯшон,
Ҳамеша нозанинӣ чун гулистон,
Ба зебӣи ту мисли наварӯсон,
Дил аз меҳри ту мегардад хурӯшон.

Макони пурсафоям, Тоҷикистон,
Чу дилбар дилрабоям, Тоҷикистон.

Саросар дилрабову беғуборӣ,
Макони мевазорӣ, пахтазорӣ.
Тароватбахш файзи тоза дорӣ,
Аҷоиб нозанин, зебо диёрӣ.

Макони пурсафоям, Тоҷикистон,
Чу дилбар дилрабоям, Тоҷикистон.

Ба мағзи кӯҳҳоят ганҷ бисъёр.
Ҳамеша боғҳоят сабзу пурбор,
Туро бахту шараф шуд ҷовидон ёр,
Ба васфат месароям тоза ашъор.

Макони пурсафоям, Тоҷикистон,
Чу дилбар дилрабоям, Тоҷикистон.

Туро чун модари худ дӯст дорам,
Ба паймонат ҳамеша устуворам,
Бароят чон шавад лозим, супорам
Умедам, орзуям, эътиборам.

Макони пурсафоям, Тоҷикистон,
Чу дилбар дилрабоям, Тоҷикистон.

ШАҲРИ МАН

Бигзарад бо сарфарозӣ рӯзи кор,
Рӯзи пурфайзу барор,
Рӯзи мо, эй боғшаҳри номдор,
Шаҳри гулҳои баҳор.

Рӯз бо мо мезанӣ чавлону ҷӯш,
Бо ту дилҳо дар хурӯш.
Шаб аҷаб ҳам мӯнису ёвар шавӣ,
Меҳрубон модар шавӣ.

Рӯзҳоят ин қадар ҳам беқарор —
Рӯзи меҳнат, рӯзи кор!
Бар шабат осудагӣ гардида ёр,
Нурборӣ, нурбор.

Шаҳри ман,
Чонам фидои рӯзи ту,
Чехраи фирӯзи ту.
Шаҳри ман, чонам фидои шои ту,
Осудаву оромӣ ту.

Хонаҳо гарданд оҳиста ҳамӯш,
Рафта андар хоби хуш.

Одамон хобанд, масти хоби ноз,
Хоб бевахму ҳарос.

Хонаи мо лек баъди ними шаб
Ҳар куҷо гирад чароғ.
Меҳри ту шабҳо намонад хобро,
Ошиқем мо, шаҳрбоғ.

Ҳар шабе ин ҷо ба ҳар як хонадон
Мешавӣ ту меҳмон,
Дода илҳом ҳар шабу ҳар рӯзи ту
Ҳар дами фирӯзи ту.

Ҳар шаб ин ҷо шеър пайдо мешавад,
Болафшон меравад,
Мешитобад сӯи ту, бар кӯи ту,
Ин қадар хушрӯй ту.

АЛЛА

Ёд дорам, алла мегуфтӣ маро,
Ман намедонам, намехуфтӣ чаро?
Монда рӯи дил сару рӯи маро,
Сила карда чашму абрӯи маро,
Алла мегуфтӣ маро то поси шаб,
Алла мегуфтӣ, намехуфтӣ, ачаб?!

Аллаат, модар, басо маҳзун будӣ,
Тифлакати бемору дилҳо хун будӣ.
Аллаи чӣ! Қиссаи душвор буд!
Орзуҳои басо бисёр буд!
Аллари, модар, чи сон асрор буд?
Дида хоболуду дил бедор буд!

Аллаат, модар, маро дармон бишуд,
Боли пар шуд, шеър шуд, паймон
бишуд,
Ҳамраҳи ман ҳар нафас ӯ шуд калон,
Мешунидам дар замини осмон
Нековози варо, рози варо,
Орзуҳои бапарвози варо.

Зиндагӣ дар ҷӯшу дилҳо дар хурӯш
Чун тавонам ман кунун будан ҳамӯш.

Ман Ватанро ошиқи дилдодаам,
Ман ба ҳар кори Ватан омодаам.
Орзуи барамалро нав ба нав
Ман тараннум мекунам, модар,
шунав!

Бо табассум бингарӣ бар сӯи ман,
Не, надидӣ мохро дар рӯи ман,
Чони ман, эй модари дилҷӯи ман,
Меҳри худ мебинӣ андар рӯи ман
Ин ман астам аллаи ширини ту!
Орзуву мақсади дерини ту.

ШАҲЛО

Ба духтарам

Тифлаки беқарори ман — Шахло,
Шодии рӯзгори ман — Шахло,
Нағмаи шӯхи тори ман — Шахло,
Ай гули навбаҳори ман — Шахло.

Пораи дил,
хаёли ширинам,
Олами қиссаҳои рангинам,
Гули уммед бо ту мечинам,
Бо ту умри дубора мебинам.

Ҳамрахат шодиву тараб омад,
Алла омад,
суруди шаб омад,
Орзую хаёли нав омад,
Садҳазорон саволи нав омад.

Турнаосо омада яксар
Қиссаҳои қадима аз дигар.
Байту шеърӯ тарона гашт қатор,
Хона пур шуд зи нағмаи ҷӯбор.

Бо ту олам ҳама чароғон шуд
Чамъ ин хотири парешон шуд,
Дар шаби тирамоҳ аз сари нав
Хонаам манзили баҳорон шуд.

Тифлаки беқарори ман — Шахло,
Шодии рӯзгори ман — Шахло,
Нағмаи шӯхи тори ман — Шахло,
Ай гули навбаҳори ман — Шахло.

СОЛИ НАВ

Соли нав,
соли накӯ
Омад бар маъвои мо
Бар дари мо
Хонаи мо,
Ҷои мо.
Соли нав,
Бо рӯҳи тоза
Рӯи дилкаш омадаст.
Ҳамраҳи Занги Кремль
Сӯи мо хуш омадаст.
То ки моро
Ҳамдаму ҳамкор
бошад соли нав,
То ки моро
Ёр бошад бахти нав,
Иқболи нав.
Дӯстон,
Аз нав биёед,
Ғайрату ғиммат кунем,
Соли навро
Соли пурэҷозу пурнеъмат кунем.

ХОТИРАИ ПОКИСТОН

(Силсилаи шеърҳо)

МОДАР

Боз имшаб, модаро,
 шабзиндадорӣ мекунӣ,
Бурдборӣ мекунӣ,
Мисли модарҳои дунё
Аллаат саршор аз умедҳо,
З-интизорӣ рӯз шуд
Боз як шаб,
Дар сари гаҳвора беҳоб.
Бо як олам орзуҳо
Мебарой пешвози офтоб.

Модаро, ай модаро,
Мисли модарҳои дунё
Мақсади неки ту якто:
Кӯдакат бедард бошад,
Сарфарозу мард бошад,
Некному пок бошад,
Дар саҳо чун хок бошад.
Сулҳ бошад пайдор,
З-ин сабаб, модар, туй шабзиндадор!

Модаро, эй модари мардофарин,
Модари Иқбол,

Моми Файзу Чин¹,

Сарфарозон бин,

ки сар ҳам мекунанд

Пеши пой ту,
Пеши рой ту.
Эй дили кони муҳаббат,
Кони ҳиммат,
Кони ҳикмат,
Мисли модарҳои дунё,
Мисли доварҳои дунё,
То ҷаҳон боқӣ бувад,
Поянда бош!
Фархунда бош!

¹ Чин — асосгузори давлати
Покистон аст. (Муаллиф).

СЕТОРИ

Ривоят мекунанд, ки сетор
эчоди Амир Хусрави Дехлавист.

Сеторӣ, бигӯ чаро надомат кардӣ?
Сеторӣ, бигӯ киро маломат кардӣ?
Бо нолаи сетору дили гириёнат
Дар поси шаби сияҳ қиёмат кардӣ.

Ай пири хунар ки тор дар бар дорӣ,
Чононаи беқарор дар бар дорӣ,
Як гӯшаи лолазор дар бар дорӣ,
Айёми хуши баҳор дар бар дорӣ.

Ҳар хандаи мастона парокандаи ту,
Ҳар гирияи дардноки пурхандаи ту,
Ҷуз нағмаю бозии дилу чони ту нест,
Бо нағмаи чони хештан зиндаи ту.

Торе ба каф,
ихтиёрро дода зи даст,
Сетории мо канори дарёе бинишаст.
Дил об бишуд, миёни гирдоб бишуд,
Андар дили ташна ташнагиҳо нашикаст.

Ҳар нағмаи ту чаҳони нав бикшояд,
Бар дил дари бӯстони нав бикшояд,
Сетор бизан зи нолаи сеторат
То нолаи ҷонгудоzi Хусрав ояд.

ПАРАСТУ

Ба рӯзноманигори Покистон
Шамима Ахтар

Ба рӯи болҳои худ парасту
Навиди навбахоронро биёрад,
Ту гӯӣ дар дили уммедворон
Парасту ошъене баргузорад.

Парасту, эй пару боли ту чоду,
Дили як шаҳр дар шӯру тақопӯ.
Барои шӯхшангони Қарочӣ
Чӣ бошад ин саҳаргаҳ муждаи ту?!

Ба ранги боли зебои ту омад,
Аз он рӯзе, ки абрӯи арӯсон,
Ду чашми ошиқон сӯи ту чор аст,
Парасту,
рав, ба манзилҳо парафшон.

Зи дунболат ба авчи осмонҳо
Нигоҳам доимо парвоз дорад.
Насиме, ки пару боли ту хезад,
Як олам соз дорад, роз дорад.

Аё зеби сари кӯи Қарочӣ,
Сияҳхоли бари рӯи Қарочӣ,
Дари ҳар кулбае сӯи ту боз аст,
Бизан чавлон, парастуи Қарочӣ.

✻ ✻ ✻

Даруни кулбаи танги
 ту паҳнои ҷаҳон бинам,
 Сукути қуллаҳо,
 шӯридани баҳри дамон бинам.
 Ба гӯш ояд суруди чашмасорон
 аз дили Хайбар,
 Хурӯши обро дар дидаҳои ташнагон бинам.
 Ба рӯи қоили хушранг аз себаргаву лола
 Хирому олами нозу адои духтарон бинам.
 Дар ин рӯзи ҳама борониву тира
 Баҳори осмон бинам, паи тиру камон
 бинам.
 Чи сеҳре мӯъқалам ё дасти ту дорад
 Ба ҳар нақше сабоҳи тоза
 Покистон бинам.

ПИРИ ЗОЧАХО

Дар ин ғавҷи ҷароғистон,
Дар ин мавҷи харидорон,
Дар ин бозори бепоён,
Миёни ҳиллаву найранги қаллобон,
Миёни шӯру ғавғоҳои маддоҳон,
Нигар, пире чӣ дӯконе амонат
рӯи раҳ дорад,
Чӣ парвои тамаъ дорад!
Дили пур аз фараҳ дорад,
Ту гӯӣ,
бо ҳама аҳли хунарко пойгаҳ дорад.
Дар ин дунёи рангин,
Олами афсонаи ширин,
Ба рӯи лавҳаи дӯкон,
Ба рӯи лӯъбатони шӯхчаши олами Мултон
Ба дасти пири ботадбир.
Ба кори пухтаи ангуштҳои мӯъҷазу моҳир
Ману ёду ҳаёли кӯдакӣ ҳайрон.
Чӣ пире дар миёни моҳруён зиндагӣ дорад.
Ба ҳар лаҳза ба олам ғайз меорад,
Зи рӯяш нур меборад!
Ба ҳар лаҳза ба рӯи дастҳояш
зинда мегардад

Ачаб як пайкари хубон,
Ачаб як дилбари зебои Покистон.
Чахоне гирди ӯ аз нозу истифно,
Чахони беғашу зебо!
Миёни мохруён яккаву танҳо
Нишаста волаву шайдо.
Ба рӯи ин яке ӯ хол мемон ад,

Зи нав рӯи дигарро мекунад тахрир,
Чамоли духтарони кишварашро хуб
медонад!

Зи нав чун мекунад тасвир,
Зи нав ӯ мешавад шоир!

Ба пеши лавҳаи дӯкони ӯ
Хурду калон хуррам,
Ситода лаҳзае беғам,
Фаромӯш мешавад олам,
Дари дӯкони ӯ ҷои фарах бошад,
Дур аз савдову ғавғо рӯи раҳ бошад!

Аё дуньёи нуронӣ,
Аё эй пири барнодил,
Аё халлоқи нусратҳои беҳамто,
Аё бахшандаи беминнати дуньёи шодиҳо,
Ба қоғазпорае аз он фарах печон,
Бифармоям каме аз нози дилбарҳои
Покистон,

Бидеҳ як зочаи Мултон.
Маро ҳам лаҳзае бар кӯи тифлӣ
боз баргардон!

ФАРОМУЗ

Дар шаҳри Мултон
Як марди деҳқон
Пеши раҳи мо
Бигрифта гуфто:
— Ин ман — Фаромӯз,
Марди худомӯз.
Ман деҳқонам,
Ман боғбонам,
Бо хок умре
Ман ҳолдонам,
Қафҳои ман з-он
Обиладор аст.
Меҳри заминам
Дилро мадор аст.
Ҷуз ин диламро
Ишқе шуда ҷо:
Шабҳои бедор
Бошад маро ёр
Алфози русӣ,
Эъҷози русӣ.
Хоҳар, наранҷед,
Боре бисанҷед,
Бо ман ду-се гап

Русӣ бигӯед,
Тарзи ҷавобаш
Аз ман бичӯед.

Дар шаҳри Мултон
Дар байни ёрон
Рӯзи баҳорон,
Андар сари роҳ
Шуд дарс барпо.
Ин ҷисми барно,
Ин кӯҳи боло,
Ин чашми тобон,
Ин рӯи хандон,
Ин китфу бозу,
Ин мушти барзу,
Ин марди деҳқон,
Ин рамзи эҳсон,
Монанди кӯдак
Ҳай, завқ мекард,
Аз ҳар ҷавобаш
Ҳай, завқ мекард.

Ҳар он чи аз бар
Қардаст яксар,
Истода бо мо
Андар сари роҳ
Деҳқон —
Фаромӯз
Такрор мекард.
Дилро зи меҳраш

Саршор мекард,
Мо қиссаҳои
Мавзунӣ Пушкин
Додему гуфтем
— Омӯз аз ин —
Алфози ширин,
Дуньёи рангин!

Дар кӯчаи пур,
Бо сад ташаккур
Деҳқон — Фаромӯз,
Марди худомӯз
Ашъори Пушкин —
Дуньёи рангин,
Оғӯш бинамуд,
Чун пораи нон,
Имони деҳқон
Бар дӯш бинҳод,
Биштофт хуррам,
Бо азми бардам,
Бо рӯҳи озод,
Бар сӯи деҳот.

ЁД ҚАРДАМ

Дур аз хонаву диёри азиз
Ҳамдиёре агар дучор ояд,
Дар дили беқарору пазмонам
Рӯҳи нав,
нашъаву мадор ояд.

Дар раҳи дур ҳамдиёр орад
Нафаси тозаи баҳоронро,
Чилваи рангҳои рӯзи диёр,
Бӯи хулбӯи баъди боронро.

Ҳар кучо бишнавам суруди хуш —
Шеваи зодгоҳи яктоям,
Ба бари аллаҳои модари ҷон
Лаҳзаҳо рафта боз меоям.

Ношиносе ки ҳамдиёри ман аст,
Дар раҳи дур хешу ёвари ман,
Чехраи интизори фарзандон,
Нигаҳу рӯи гарми модари ман...

Дар сари роҳи шаҳри бегона
Пири афтода рӯ ба рӯ омад,

Ҳар дару кулбаи Бухороро
Дар Қарочӣ ба ҷустуҷӯ омад.

Сари ҳар кӯчаю гузаргоҳе
Боз мечӯяд ӯ ҷавониро.
Лек дар рӯи лавҳи хотираҳо
Номи худро намекунад пайдо.

Аз дамаш оҳи сард меояд,
Дар дилаш доғи дарду ғам дорад,
Бӯи хоки ватан наояд аз ӯ,
Даст бар домани алам дорад.

Мӯсафеди ғариби бечора,
Ҳайкали тираи пушаймонӣ,
Қадри пириву файзҳои варо,
Сад дарего, ки ту намедонӣ...

Дар назар ин замон аён дидам,
Шаҳри озодаи Бухороро
Пирамардони поки нуронӣ,
Файзу ҳусни замонаи моро.

Дар раҳи дур болу пар бикшод
Боз ёди диёру хонаву дар.
Дӯстон, боз ёдатон кардам,
Хона меҳоҳам ин замон чӣ қадар!

КЌХНАВАРДОН

Кўхмиқозанд ҳама
Кўхнавардон,
Дидаву дил шефтаи
Қуллаи тобон.

Ошиқи ҳар порасангу
Мафтуни дара,
Бохтаи чашмасору
Шўри шаршара,
Қуллаи касногузар,
Ағбаи хомўш,
Пирьяху тармаҳову
Олами гулпўш —
Чону дилу дидаи
Кўхнавардон,
Кўх барин маҳкаманду
Сахт ба паймон.

Дар бари кўху камар,
Дур зи хона
Тўшаи раҳ аскияву
Байту тарона.
Хурду калонро ҳама

Як бувад умед,
Даст ба даст мераванд
Чониби хуршед.

Мардуми мушфиқ ачаб
Кўхнавардон,
Бохабар аз якдигар,
Ёру меҳрубон.
Дасти мададгорашон
Доимо дароз,
Чашми шарарборашон
Чониби фароз.
Мисли уқобон ҳама
Қуллапарастанд,
Лек ачаб хоксору
Соддадиластанд!

Бар сари кўхи мурод
Чун бубароянд,
Мисли кўдакон ҳама
Шодӣ намоянд.
Байрақи хурсандиро
Қарда парафшон,
Пой ниҳода сари
Қуллаи тобон.
Боз кунанд интиҳоб
Номи муносиб —
Номи хуше баҳри тифл,
Номи дилфиреб.
Тифлаки навзодашон

Куллаи ҳамӯш
Боҳашамат, пуршукӯх
Олами гулпӯш.
Бар сари кӯҳи мурод,
Авҷи осмон,
Кӯҳнавардон ҳама
Волаву ҳайрон.
Манзараи тозаро
Қарда тамошо,
Ҳар яке аз нав шавад
Шоирӣ шайдо.
Боз каме бигзарад
Куллаи дигар,
Чилва кунад дар назар
Бо ҳамаи фар.
Ранҷу азоб,

мушкилӣ

Меравад аз ёд,
Куллаи нав мекунад
Хотирашон шод.
Боз таманноӣ нав,
Нақшаи паймон.
Мардуми ҳай беқарор
Кӯҳнавардон!

Гаҳ,
ки хуморӣ шаванд
Хонаю дарро,
Бар дари мо мешаванд
Яксара пайдо.

Хонаи лоини мо
Дар шафати роҳ,
Мунтазири меҳмон
Рӯзу шабонгоҳ.
Ид бувад баҳри мо
Ташрифи меҳмон,
Боз ҷӣ хуш омаданд
Кӯҳнавардон.
Чун писарони қатори
Хуби як падар
Кӯҳтану кӯҳчигар
Дида ҷу ахтар.
Аз сари кӯҳи баланд
Бо зафар оянд,
Аз дари мо ба суруду
Ханда дароянд.
Рӯи гилем, кӯрпача
Давра нишинанд,
Чои кабудро ба ҳам
Боз бубинанд.
Хонаи моро ба шавқ
Қарда тамошо,
Боз ба ёд оваранд
Хонаи худро,
Шуғли худу кори худ
Қарда маломат,
Рӯи гилем, кӯрпача
Қарда фароғат,
Ёди зану кӯдаки
Хеш намоянд,

Байти ҳазине зи дил
Оста сароянд.
Лаҳзае беихтиёр
Байти кӯҳсор
Хурду калонро кунад
Боз беқарор.
Дил бикунад ихтиёр
Кӯҳху камарро,
Қуллаи сарбарфаку
Ёлаю ҷарро.
Боз, ки оғӯши худ
Кӯҳ кушояд,
Сар ба фалак қуллаҳо
Љилва намояд.
Манзараҳои ғуруб,
Ранги осмон,
Пиръяхи боҳашам,
Қуллаи тобон,
Тундари тиру камон,
Ағбаи гулпӯш,
Қаҳқаҳаи чашмаҳо,
Олами хомӯш.
Бо ҳама зебоию
Бо ҳама ҳашмат
Рӯи гилем, назди мо
Яксара ояд,
Боз зи дил дур шавад
Ғуссаю андӯх,
Хонаи мо пур шавад
Аз нафаси кӯҳ.

СОДИҚ

Ба хотираи сарвожатиамон
Содик

На хонишро,
на гардишро,
На ташвишҳои санҷишро,
На иду сайру бозиро,
Суруду сарфарозиро,
Ҳаёли кишвари дурро,
Нидои шӯҳи шайпурро,
Сурури гулхани шабро,
Тасаввур мо намекардем
Бе ӯ дарсу мактабро.
Қади болову
чашмони дурахшонаш,
Нигоҳи шӯҳи хандонаш,
Љилои ҳалқаи мӯяш,
Тарҳи дилкаши рӯяш,
Сурудаш,
нағмаи тораш,
Гуфтораш,
рафтораш —
Ҳама меҳру садоқат буд,

Барои ҳар яки мо
дарси ибрат буд.
Варо Содик буд номаш.
Аҷаб лоик буд номаш!
Ба гирдаш ҳалқа баста
мо тамоми рӯз;
Ҳама будем хушу фирӯз!
Ҷаҳони орзуҳо ҳамроҳи мо буд.
Чи хуш дунӣи зебо буд!
Чи хуш Содик
рафику сарвари мо буд
Ба дилҳо меҳри ӯ ҷо буд.
Чи хуш дунӣи зебо буд!
Ҳамон рӯзе, ба мулки мо
Фашистон ҳамла оварданд,
Муқаддас хоки моро
Нохалафҳо зерӣ по карданд,
Ба як дам зиндагонӣ ранги дигар шуд,
Ту гӯӣ рӯзи машҳар шуд.
Қатори дигарон Содикӣ мо
марди фидоӣ шуд,
Ба мо вақти ҷудоӣ шуд,
Бародарҷони мо марди фидоӣ шуд.
Чу омад бори охир ӯ ба мактаб
назди мо дигар —
Либоси аскарӣ дар бар,
Кулоҳи аскарӣ бар сар,

Биёмад, то ки ёронро видоӣ гӯяд,
Ду-се ҳарфи хуше аз баҳри мо гӯяд,
Видоӣ гӯяд, видоӣ гӯяд.
Қади толори мактаб
Мо ҳама дар як саф истодаем,
Қасам хӯрдем,
Салют додем,
— «Бародарҷони мо», — гуфтем,
— «Бидон тайёр мо ҳам доимо!» —
гуфтем
— «Рафиқи бовафо», — гуфтем.
«Ҷақат баъди Зафар,
Албатта, назди мо биё» — гуфтем.
Бирафту бурд
Бо худ ҷамъи дилҳоро,
Ҳама хуши парешонгаштаи моро
Ҳамон ду рӯи хандон рафт,
Ҳамон ду ҷашми тобон рафт,
Ҳамон боло-баланди мо,
Рафиқи дилписанди мо,
Бирафт бигрифта
Бо худ галстуки тобони моён
рафт.
Ба дилҳо монда армон рафт.
Миёни дуду оташ,
Сели тӯбу тир,
Хучуми ҳамлаи шабгир,
Даруни хандак,
андар сӯҳбати ёрон,

Ба вақти бастани паймон,
Ба вақти хайрбоду соати ҳичрон
Расидан фурсате аз нав ба дидори хуши
ёрон,

Миёни дуду оташ,
Сели тӯбу тир

Ва дар он лаҳзаҳои
Мушкили чун сол беохир.

Ба вақти раҳна карданҳо
Сафи душман,

Гаҳи аз шодӣ бигристан,
Гаҳи аз гирья хандидан.
Гаҳе як лаҳза осудан,
Нафас ором бигрифтан,
Ба ёди хонаву ҷонони худ рафтан
Ҳама огоҳи ӯ будем,
Ҳама ҳамроҳи ӯ будем,
Ду чашми интизори роҳи ӯ будем,
Ҳама огоҳи ӯ будем.

Хушо ки рӯзи нусрат омаду
Пайки Зафар омад,

Паи ҳам турнаҳои
хушхабар омад.

Чи хуш фотех падар омад,
Писар омад.

Хушо ҳар хонаро файзи
сахар омад,

Хушо банди цигар,
Нури басар омад!

Вале Содикро,
о ваҳ, хабар омад,

Хабар омад, ки андар
кӯчаи Берлин,

Ба ҷанги вопасин
Андар талоши хунии пуркин —

Бишуд қурбон
Чу марди номвар Содик.

Надида нашъаи рӯзи Зафар Содик.
Гузашта солҳо рафтанд

пушти ҳам
Дигар мо кӯдакон

яксар калон гаштем,
Қатори одамон гаштем,

Баробар бо замон гаштем,
Сафедӣ мезанад

мӯҳи мо яксар
Ва ҳар як шуглу

кори хешро дорем,
Ва ҳар як хонае дорему

ҷо дорем.
Ва дар ҳар хонаи мо

Зинда Содик,
Зинда номи ӯ;

Умеду орзуи ӯ
Мароми ӯ,
Мақоми ӯ.

Ба толори калони мактабӣ
Дар лавҳаи заррин,

Миёни олами гулҳо,
Табассум мекунад ширин,
Содик — чӯраи дерин,
сарвари дилҳо.

Ба наздаш меравем
дар рӯзҳои ид.

Ба наздаш меравем
бо нияти комил,

Ба ёди кӯдакӣ,
ёди висоли ӯ,

Ба ёди орзуҳову хаёли ӯ

Ба наздаш сар фуруд орем —
Чун бар машъали ҷовид.

БИВИЧОНАМ МЕОЯД

БАХТИ МО

Бахти мову ту н-омадаст осон
Раҳи тайкардаи калон дорад,
Бурдборон-фидоиён дорад,
Пешвоён,
муборизон дорад.

Бахти мо,
рӯзгори неки мо,
Пуртароват нагоҳи мову туро
Падарон бо талошу хунрезӣ
Ҷон ба каф монда кардаанд бапо.

Мо набудем он замон, ки зафар
Ёфт халқи диловари муздур.
Дар шаби фатҳи Инқилоби Қабир
Фатҳи ленинчиёни зӯру часур.

Мо набудем шабе,
ки «Аврора»
Бонг зад аз футӯҳи давраи нав,
Бонг зад: «Зӯри дасти меҳнатро
Таърихи умридида!
Бину шунав!»

Байни туғёну мавчи шӯришҳо
Чой дар қалби одамон мерафт.

94

Гулхан фурузон,
Гулҳои оташ
Бишкуфта яксар.
Ҳар шӯъла тобад
Бо ранги дигар.

Гулхан фурузон,
Хар як шарора
Андар дили шаб
Гардида пора.
Як лаҳза тобад
Мисли ситора.

Гулхан фурузон,
Дар гирди гулхан
Мо ҳалқа баста,
Бо ҳам нишаста,
Аз ранги беғаш,
Бозии оташ
Дида набаста,
Аз рӯи одат
Саргарми сӯҳбат.
Наклу ҳикоят,

Панду ривоят,
Рақсу тарона,
(Гапҳои хона)
Асрори кайҳон,
Ёди шаҳидон,
Паймони ёрон,
Баҳсу муаммо,
Ҳам орзуҳо
Охир надорад,
Охир надорад.

Гулхан фурузон,
Гулҳои оташ
Бишкуфта хандон.
Дилҳо хурушон,
Чашмон дурахшон,
Ҳай кайф дорад
Гулхан, рафиқон!

ХАТКАШОН

Чун садои дар ояд,
Бегоҳу сахар ояд,
Бо дили пуризтироб
Мекунам сӯяш шитоб.
Ин амаки хаткашон,
Хаткашони меҳрубон.
Дарвозаро кушояд,
Хаткашон аз бароям
Гӯяд:

— Ҳой, духтари хуб,
Ана ба ту боз мактуб!
Ин аз деҳа, аз Хандон,
Инаш аз Ёзбекистон.
Ин мактуб аз Қандаҳор,
Аз Шамима, аз Лаҳор!

Мактубҳоро паи ҳам
Бо шодӣ мекушоям:
Чӣ гапи нав?

Чӣ хабар?
Ку мактуби Мунаввар?
Инаш аз кӣ, аз кучо?
Ин аз деҳаи боло,

Саломи Ҳандони мо!
Ин мактуби Дилоро —
Хонааш дар Бухоро.
Ба шаҳри худ аз дигар
Маро мекунад хабар.
Чамна аз Қандаҳор аст.
Шамима аз Лаҳор аст.

Рафиқу дугонаам,
Хоҳараму хонаам
Маро бошад бешумор
З-ин сабаб ҳам интизор:
Чун садои дар ояд,
Бегоҳу саҳар ояд,
Бо дили пуризтироб
Мекунам сӯяш шитоб.
Равам, дарро кушоям,
Хаткашон аз бароям
Меорад мактуби нав,
Хабарҳои хуби нав.

МОДАР

Модари ғамгусори ман,
Шодии рӯзгори ман,
Қуввати ман, мадори ман,
Боғи ману баҳори ман,
Модари ғамгусори ман.

Садқа шавам ба номи ту,
Лоиқи эҳтироми ту,
Мақсади ту мароми ту,
Мақсади ман мароми ман,
Модари ғамгусори ман!

Аз ҳама кас нақӯӣ ту,
Аз ҳама хубрӯӣ ту,
Чашмаи орзӯӣ ту,
Бои си обрӯӣ ту,
Модари ғамгусори ман.

Шамъу чароғи хонаӣ,
Шодии ин замонаӣ,
Байти хуши таронаӣ,
Барои ман ягонаӣ,
Модари ғамгусори ман.

НАҚОРАЧИ

Нақорачӣ,
нақора зан,
Аз сафи пеши мо гузар,
Шав ба назар ту чилвагар,
Бори дигар ба сад хунар
Нақора зан,
нақора зан!

Нақораро ту рез кун,
Нағмаи тунду тез кун,
Завқ барад дили ҳама,
Хонаю манзили ҳама,
Нақорачӣ,
нақора зан!

Пур ҳама кӯчаҳо шавад,
Шодии бачаҳо шавад,
Дил паи чустучӯ шавад,
Баҳори орзу шавад.
Нақорачӣ,
нақора зан!

Кӯху камар садо диҳад,
Бораву чар садо диҳад.

Печ хӯрад ба қуллаҳо
Савти шуҷоату вафо
Нақорачӣ,
Нақора зан.

Шӯх бизан, дубора зан,
Нақора зан.

САЁҲАТ

Ҳар гаҳ бароям
Сайру тамошо,
Маҳкам гирифта
Аз дасти бобо
Ба саёҳати
Шаҳри Душанбе,
Кӯчаҳои
Хушбаҳри Душанбе.

Бо ҳавас ҳар сӯ
Мекунам гузар,
Бо чашми бобом
Мекунам назар.

Шаҳри Душанбе —
Шаҳри навбаҳор,
Майдону боғу
Гулгашташ қатор.

Бо ифтихоре
Қадам мемонам,
Қадам чун бобо
Бардам мемонам.

Нақли сӯҳбаташ
Маро бошад хуш,
Ҳар ҳарфи ўро
Мегирам ба гӯш.

Бобоям ҳар бор
Чун ҷавонмардон,
Бо сари боло,
Бо рӯи хандон

Таърихи ҳар як
Биноро гӯяд,
Саргузашти шаҳри
Моро гӯяд.

Ҳар як дарахти
Сабзи хиёбон,
Ҳар пайраҳаю
Гулгашти майдон

Лаҳзаҳои
Навҷавонии ӯ,
Лавҳаҳои
Зиндагонии ӯ.

Ҳар гаҳ бароям
Сайру тамошо,
Маҳкам гирифта
Аз дасти бобо.

Ба ӯ мешавам
Аз нав ҳамовоз
Бо шавку ҳавас
Месароям боз;

Марши комсомол,
Марши партизан,
Суруди
фидоиёни ватан.

Ҳар дафъа хонда
Бо ӯ баробар,
Ба ҷавониаш
Мекунам сафар.

ЧУМЧУҚ

Чук-чурук, чук-чурук
Садо мекунад чумчук,
Аз сахар то худӣ шом
Нидо мекунад чумчук.

Дилҳо кушода шавад
Аз садои чук-чурук,
Аз ҳар тараф меояд
Нидои шӯҳи чумчук.

Шоҳи тути марворид
Гӯё дорад тӯю ид.
Чумчуку чумчукчаҳо
Якҷоя гӯянд суруд.

Чиҳо мегӯяд чумчук?
Биё, мегӯяд чумчук.
Бо мо дар васфи баҳор
Саро мегӯяд чумчук.

МОМО

Момо, говро дӯшидӣ?
Ширашро нанӯшидӣ?
Момо, чурғот нахобон,
Барои ман қаймоқ мон.

Аз ҳалвову аз ҷазза
Момо, қаймоқ бомаза,
Меҳӯрам тар карда нон,
Саҳар наздам қаймоқ мон.

Аз пиёлаи қаймоқ
Меояд бӯи айлоқ.
Бӯи гулҳои саҳро,
Қаймоқ биёр, чон момо.

Аз паси пода равам,
Барои беда равам.
Чӣ хоҳӣ, бидеҳ фармон
Фақат ба ман қаймоқ мон.

МАЧНУНБЕД

Мачнунбеди лаби чӯ,
Оинаат оби чӯ
Шонаат боди хушбӯ,
Ҳой духтараки хушрӯ.

Рӯзу шаб занӣ шона,
Рӯ ба рӯи оина,
Мӯҳои дарозатро,
Парешону бозатро.

Бедаки беқарорӣ,
Кори дигар надорӣ?
Ғайри тамошои худ?
Орову торои худ?

Мачнунбеди нозанин,
Оинаро ту набин.
Худро макун тамошо.
Бе оро ҳам ту зебо!

САҒАР

Яку дуо сею чор
 Раҳгардон шуд Бахтиёр.
 Ду дасти худро пар кард,
 Бори аввал сафар кард.
 Бе гапу бе овоза,
 Баромад аз дарвоза.
 По монда якто-якто,
 Рафт ӯ ба сайри дунё.

АНОР

Анор пухтаст,
 Катор пухтаст.
 Боғи Бобои Абзор
 Саросар шуд лолазор,
 Ин сӯ нигарӣ — анор,
 Он сӯ нигарӣ — анор.
 Ҳар дона як шаҳкоса
 Оби анори тайёр.
 Чашмони мо дар гирифт,
 Даҳони мо об дод,
 Бобои боғбони мо
 Буруташро тоб дод.

ШАДДАЙ МАРЧОН

Шаддаи марчона бин,
Марчони рахшона бин,
Таг-таги айвона бин,
Марчони Мижгона бин,
Паҳну парешон шудааст,
Яксара резон шудааст,
Оби дидаи Мижгон
Шаддаи марчон шудааст.

АСПАК

Чархи фалак равон шуд,
Чархи фалак давон шуд,
Рахшон шуд,
 чароғон шуд,
Хурсандии калон шуд,
Чонварақони қатор,
Яқбора шуда бедор,
Шодикунон давиданд,
Бозикунон давиданд,
Гургу хирсу шер давид,
Паланги далер давид,
Уштури калон давид,
Оҳуи чаққон давид.
Аспи саманди бодпо
Аспаки маҳбуби мо
Ёлу думаш қир барин,
Давиданаш тир барин,
Аз ҳама пеш медавид —
Аз сумаш алав парид,
Чархи фалак,
 каме ист,
Чархи фалак,
 даме ист,

Савор шавам ман як бор,
Ба аспи ситорадор,
Савораи зӯр шавам,
Йигити қасур шавам.

ОЧАМ ХАМИР МЕКУНАД

Очам хамир мекунад,
Нони фатир мекунад,
Нони башир мекунад,
Очам хамир мекунад.

Дар гирди хамири ӯ,
Нонаки башири ӯ,
Кулчаю фатири ӯ,
Мо ҳама беқарорем,
Мо ҳама интизорем:
Қай хамираш мерасад?
Қай фатираш мепазад?

Очам дар пеши танӯр,
Танӯраш аз лахча пур.
Ду рӯяки сурхи ӯ,
Ду кулчаяки хушрӯ.
Зудтар фатираш пазад!
Нони башираш пазад!

Очам остинро бар зад,
Мӯя ба пушти сар зад,
Қами дигар алав монд,

Нона ба танӯр часпонд,
Ана, фатир мепазад,
Нони башир мепазад!
Очачонам ба танӯр,
Ба танӯри пури кӯр
Пури кулча,
Пури нон
Хандиду ҳамон замон,
Аз танӯр кулчаву нон
Баромад хандон.

ХОЛАИ ЗАРДҶҶЗ

Холаи зардҷҶз,
Ба ман тоқӣ дҷҶз.
Ё тоқӣам дҷҶз,
Ё маро омҷҶз
Їилваи зарро,
Нури ахтарро,
Шабнами рӯи
Ғунчай тарро,
Шамсу қамарро,
Ранги саҳарро.
Холаи зардҷҶз,
Холаи дилсҷҶз,
Дар барат даме
Биншинам каме.
Бинмоем назар
Як бори дигар
Їилваи зарро,
Нури ахтарро,
Шабнами рӯи
Ғунчай тарро,
Шамсу қамарро,
Ранги саҳарро,
Шояд ягон рӯз
Мешавам зардҷҶз.

ТУЙ ОМАД

«Аз боло ғубор омад»
Мошина қатор омад.
Сози ёр-ёр омад,
Қудои бисъёр омад.

Нақора бо ҳар созе
Дилро медиҳад бозӣ.
Сурнайчи нағмагар.
Медиҳад ин хушхабар:
— Туй омаду

туй омад,
Арӯси хушрӯй омад!

Кӯча тамошоҷо шуд,
Даҳони ҳама во шуд,
Холаяки Сайёра
Аз по монда бечора,
Гӯяд чи рӯзи фирӯз,
Ба хона ояд арӯс.
Ҳама аз дуру наздик
Мекунанд ўро табрик:
— Арӯсу шах муборак!
Рӯзи фарах, муборак!

«Аз боло ғубор омад»,
Мошина қатор омад.
Кӯчаи мо шуд баҳор
Ба монанди лолазор.
Ҳар сӯ тангаборон шуд,
Қандалот фаровон шуд,
Тамошои калон шуд,
Ин гап вирди забон шуд:
— Шаҳ омаду шах омад!
Арӯси чун маҳ омад!

Шаҳ Анвари ҷони мо,
Акои калони мо,
Ҳамсои хуби мо,
Рафиқи маҳбуби мо.
Арӯси шах кӣ бошад?
Рӯяш чу маҳ кӣ бошад?

«Аз боло ғубор омад»,
Мошина қатор омад.
Пеш аз ҳама давидем,
Ба мошина расидем.
Бо ҳазору як ҳила
Рӯи арӯса дидем.
Хайрон шудем якбора —
Ин келини Сайёра,
Ин арӯси Анварҷон,
Ин олами чароғон
Хохари Амон будаст,
Апаи Ҷаҳон будаст!

ХОНАИ БОБОМ

Канори анҳор,
Сари чашмасор,
Бошад намудор,
Мавчи сафедор —
Ораста девор —

Хонаи бобом,
Хонаи бобом!

Обаки зулол,
Хур-хури шамол,
Дорад ҳама сол
Бо дили кашол
Мекунам хаёл —

Хонаи бобом,
Хонаи бобом!

Дарвозаи боз,
Хони пури ноз,
Рӯҳои хандон,
Бӯи хуши нон,
Пур-пури меҳмон —

Хонаи бобом,
Хонаи бобом!

Чаҳ-чаҳи мурғон,
Суруди чӯпон,
Гулҳои хандон,
Қаймоқи момо,
Боғи дилкушо —

Хонаи бобом,
Хонаи бобом!

Аз ҳавои баҳр,
Саёҳати шаҳр,
Аз кишвари дур,
Водиҳои нур —
Ҷоҳои машхур,
Бароям зарур —

Хонаи бобом,
Хонаи бобом!

Канори анҳор,
Сояи чанор,
Аз дур намудор
Мавчи сафедор —
Ораста девор,
Мекунад ҳар бор
Маро беқарор —

Хонаи бобом,
Хонаи бобом!

ГУЛПАРИ

Пуштаки дар
Гулхан магар,
Гулпарӣ?

Ё дастаи
Лолаи тар,
Гулпарӣ?

Ё ки шафак
Шуд намоён
Гулпарӣ?

Аз пушти дар,
Чӣ шуд аён?
Гулпарӣ?

Ин ҷо биё,
Ба назди мо,
Гулпарӣ?

Аз кӣ дорӣ
Шарму ибo,
Гулпарӣ?

Ҳай-ҳай, чиҳо
Дорӣ ба бар,
Гулпарӣ?

Биё, биё
Аз пушти дар,
Гулпарӣ,

Муборак бод
Куртаи нав,
Гулпарӣ!

Куртаи
Монанди алав,
Гулпарӣ.

Биё-биё,
Ба назди мо,
Гулпарӣ.

Туро кунем
Мо тамошо,
Гулпарӣ.

Зебидааст
Туро атлас
Гулпарӣ.

Ояд ба он
Ҳаваси кас,
Гулпарӣ.

Мапӯш асло
Дигарашро,
Гулпарӣ.

Ин куртаат
Маъқул ба мо
Гулпарӣ.

Куртаи ту,
Ранги баҳор,
Гулпарӣ.

Ду рӯякат
Гули анор,
Гулпарӣ.

БИБИЧОНАМ

Бибиҷонам меояд,
Дилу ҷонам меояд,
Аз раҳи дур меояд,
Базӯр-базӯр меояд.
Бибем ояд, мо хурсанд —
Киссаҳояш пури қанд,
Мавизу мағз меорад,
Чизҳои нағз меорад.
Гапҳои бибем ширин,
Қанд барин, асал барин,
Бибем кони афсона!
Бибиҷонам ягона!

Бибиҷонам меояд,
Дилу ҷонам меояд.
Равам, кӯрпача орам,
Болишти ку гузорам,
Чояки гарм биёрам,
Нонаки нарм биёрам,
Бибиҷона шинонам,
Хафа шудан намонам.
Бибиҷони хушрӯям,
Бибeki қиссагӯям.

НАРАВ, ТИРАМОҲ!

Тирамоҳи зарнисор,
Шадда марҷонат қатор,
Ҳалқаҳоят қаҳрабо,
Ҳандаат пури тилло,
Ҷомаи барат заррин,
Рӯмоли сарат заррин,
Шитоб накун,
зуд нарав,
Қами дигар меҳмон шав.

Тирамоҳи бошукӯх,
Пахтаҳоят кӯх-кӯх,
Меваҳоят боғ-боғ,
Бӯи хушат дар димоғ,
Ҳосилат ғарам-ғарам,
Ба гӯшакат гап дорам.
Росташиро гӯям агар —
Ту аз баҳор хушрӯтар!

Тирамоҳи зарфишон,
Чун бобоям боғбон
Дӯстдори меҳмон —
Дастурхонат пур алвон

Додом барин паҳлавон,
Очам барин меҳрубон,
Мисли хоҳарам Гулрӯ
Ту хушрӯю

зарринмӯ.

Тирамоҳ, макун шитоб,
Мадех моро ту азоб.
Боғбон бобои мо —
Чинад як сар меваро.
Ҳосилро карда ғарам,
Додом шавад хотирчамъ,
Оҷаҷони меҳрубон
Хӯрад ғами зимистон,
Гулрӯ ҳарчӣ бошитоб
Боғад бароям чӯроб.

ДУРДОНА

Дурдонаи чонона,
 Духтари нағзи она,
 Донаю мағзи дона,
 Нури чароғи хона!
 Хона пури дугона.
 Хона пури меҳмон шуд,
 Пури меҳмон айвон шуд,
 Хама чо дастурхон шуд,
 Хама чо фаровон шуд.

Дурдонаи чонона,
 Духтари нағзи она,
 Духтараки меҳрубон,
 Чону дилакаш меҳмон,
 Рӯзе ба ҳар баҳона
 Хона
 пури дугона.

Ҳоло хона чароғон,
 Хона пур-пури меҳмон.
 Хама пур аз тарона,
 Имрӯз
 иди Дурдона!

Дурдонаи чонона,
 Духтари хуби она,
 Аҷаб одате дорад,
 Пеши меҳмон гузорад
 Зочаҳои хубашро,
 Хубашро, маҳбубашро,
 Кулчаи ширинашро,
 Китоби рангинашро,
 Рӯмоли лолояшро,
 Қуртаи зебоашро
 Қатор-қатор биёрад,
 Чон ба меҳмон супорад.

Хона пур-пури зоча,
 Пури очаю бача.
 Худи Дурдона оча,
 Ҳай очаи балоча.
 Ниғаҳ кунад Дурдона
 Ба пешгоҳи хона
 Ба рӯи меҳмони худ,
 Меҳмони чун чони худ.
 Мекунад ӯ сар то по
 Бо ҳавасе тамошо.
 Меҳмони зебо дорад,
 Чашмони гиро дорад.
 Рӯҳои гулгун дорад,
 Андоми мавзун дорад.
 Медонед, чиҳо дорад?
 Ҳино даступо дорад!
 Зулфони мушкин дорад,

Қафшои заррин дорад,
Сарии гулранг дорад,
Дастипонаву занг дорад,
Чи нозу адо дорад,
Боби тамошо дорад!

Хона пур-пури меҳмон,
Меҳмонҳо ҳама ҳайрон.
Ин арӯсаки танноз,
Ин шӯҳи мижгондароз,
Ҳар нигоҳаш пур аз роз,
Сар то пояш пур аз ноз.
Аз кучо омад меҳмон?
Хонаи Дурдонаҷон?
Дурдонаи меҳрубон
Чону дилакаш меҳмон,
Ин меҳмон аз Покистон!
Аз шаҳри дури Мултон,
Аз тими пури Мултон,
Аз гӯшаи дӯконе,
Аз бобои нуронӣ
Пайғоми хуш овардаст,
Ҳамаро хуррам кардаст.
Бо модари Дурдона
Омадаст ба ин хона,
То бинад Дурдонро,
Духтари ягонро,
Духтари меҳрубонро,
Интизори меҳмонро.

СЕБИ ХУБОНӢ

Ба боғча аз ҳама дер
Омад ин саҳар Далер.
Миёни хона истод,
Худашро намоиш дод.
Мураббия шуд гаранг —
Ду кисаи ӯ таранг.
Ҳайрон шуда бачаҳо.
Аз намуди кисаҳо.
Далер аммо меҳандид:
— Қанӣ, ҳаматон ёбед,
Дар кисаам чӣ дорам?
То зудтар барорам,
Ба наздатон гузорам,
Ба дастатон супорам,
Савғои хубе дорам:
Бобои ман овардаст,
Ба шумо ҳадя кардаст!
— Мурӯд аст ин?
— Не: — гуфто.
Қурут аст ин?
— Не! — гуфто.
Магар анор:
— Не! — гуфто.

— Қанӣ барор!
— Не! — гуфто.
Гӯед аввал чӣ дорам?
Баъд аз он мебарорам,
Қисаҳо таранг буданд,
Бачаҳо гаранг буданд:
Дар кисааш чӣ бошад?
Олуи Унҷӣ бошад?
Лимӯ ё ки пуртахол,
Зомучааст, эҳтимол!
Ногаҳ гуфто Андалеб
— Ёфтам, ёфтам, дуто себ!
Далер ҳам хушҳолӣ кард,
Қисаҳоро холӣ кард.
Рахшон шуд дар кафи ӯ
Ду дона себи хушрӯ.
Ду дона себи алвон,
Ду чархисеби тобон.
Дар ин рӯзи зимистон
Ба ёд омад тобистон.
Бачаҳо дар ин фурсат
Ҳама шуда бетоқат:
— Биё, биё, нақун дер,
Себҳоро бидеҳ, Далер!
Далер аммо механдид,
Мегуфт:

— Андаке истед,
Як шарти дигар дорам,
Баъд аз он месупорам.
Наздатон мегузорам

Гӯед, ин себ аз кучо
Омада ба назди мо?!
— Ин себи Самарқанд аст!
— Не, не, себи Хучанд аст!
Шаҳнози мижгондароз
Гуфто:

— Ин себи Дарвоз!
Боғи бобом пури себ,
Аз ҳамин себи базеб!
— Не, не, —
гуфто Навбаҳор.—

Ҳардуяш себи Ҳисор!
Якравӣ карда Мижгон
Гуфто ин себи Шугнон.
Лаъли Бадахшон дорад,
Ранги кӯҳистон дорад...

Беҳисоб будаст чӣ сон
Себзори Тоҷикистон!
Себи кӯҳу себи дашт,
Себи дараву хамгашт,
Себи қуллаи Помир,
Себи поёни адир.
Қатору қатор омад
Чу фасли баҳор омад.

Далери мо механдид,
— Қанӣ, қанӣ биёбед
Себи кучост ин себ?
Зеби кучост ин себ?

Қаҳри Андалеб омад,
Чаҳли Андалеб омад.
Гуфто:— Ин себи бозор!
— Гапи дигар чӣ даркор?
Бобоят наовардаст.
Савро ба мо накардаст.
Далер аввал гаранг шуд,
Дилаш якбора танг шуд:
Гуфто:— Ту кай медонӣ?
Номи ин себ Хубонӣ.
Хубон холаи мо аст,
Як холаи зебо аст!
Ин себи хубу хушбӯ
Пайванде аз боғи ӯ.
Ин себи сурхи ширин,
Мақонаш Қаротегин.
Агар боре хӯрад кас,
Умре мекунад ҳавас.

БОДОМ

Дар рӯи ҳавли мо
Гул карда бодом
Бодоми хушрангу бӯ,
Бодоми бобом.

Чун духтари озода
Қуртааш сафед
Ҳавас карда нигарад
Ба сӯяш хуршед.

Шабу рӯз бозӣ дорад
Нағҳати баҳор,
Аз шукуфааш нозаш,
Нағмааш бисёр.

Аз рӯи бом ҳамоил
Як нагдаи тар.
Гӯё салом медиҳад
Ба ҳар роҳгузар.

Бо ханда ҳамегӯяд:
Ин манам — бодом!
Бодоми хушрангу бӯ
Бодоми бобом!

Пайғоми баҳоронро
Худам овардам,
Мебинед, аз ҳама пеш
Худам гул кардам.

Ман гул кунам,
 гул кунад
Замину замон,
Ман омадам, меояд
Фасли баҳорон!

СИЧАРОҒ

Сичароғи чароғон
Деҳаяки фаровон
Сари роҳи беқарор,
Умре гирифта қарор
Оғуши гарми ӯ боз,
Даръё ба вай ҳамовоз.
Сичароғ сӣ дар бошад,
Сӣ чорбоғ ба бар бошад.
Сӣ айвони барҳаво,
Сӣ манзари дилкушо
Сӣ оғилу сӣ қаҳдон,
Сӣ шаршараи хандон.
Сӣ танӯр кулча дорад,
Сӣ ҳавлӣ бача дорад
Сичароғи сари раҳ
Чӣ хуш деҳи пурфараҳ.

Агар кӣ меҳмон ояд,
Ба Сичароғ дарояд
Сӣ ҳавливу сӣ айвон,
Сӣ шипону сӣ майдон
Як хонаву дар шавад,
Меҳмондорӣ сар шавад.

Ояд рӯи дастархон
Тирамоҳи фаровон,
Сӣ хурма чурғот ояд,
Сӣ навъи қоғот ояд.
Сӣ танӯр кулча якҷо.
Резад мисоли дарьё.

ДУЛОНА

Сари кӯҳу лаби ҷар
Қадди роҳу пушти дар
Дӯлона марҷон шудааст,
Пуру фаровон шудааст,
Сар то ба по зар шудааст,
Ҳамранги ховар шудааст.

Худ бинигар, дугона.
Буттаяки дӯлона
Ҳоло киро мемонад.
Ҷониби худ меҳонад.
Зеби дара — дӯлона
Хушманзара — дӯлона!

Як бутта пури марҷон
Дар таҳи ҷар овезон
Дарьё онро мешӯяд,
Мебӯяду мегӯяд:
Ҳой, ту часурӣ ё на?
Ин кирои дӯлона!

Шамоли сари майдон,
Биё, дӯлона афшон.

Домани худ пур кунем,
Хӯрему ҳузур кунем,
Шаддаи марҷон кунем,
Ҳалқаи рахшон кунем.

Барои Тобон кунем,
Баҳри Хиромон кунем.
Дӯлонаи сари роҳ
Файзи кафи тирамоҳ.

ОФТОБАКИ ХАНДОНРҮ

Офтобаки тиллоӣ,
Офтобаки пагоҳӣ
Аз хонааш барояд,
Табассум, ки намояд,
Хандон кунад ҳамаро,
Рахшон кунад ҳамаро.
Пеш аз ҳама ҳар пагоҳ
Бо ханда карда нигоҳ,
Ояд ба дари Райҳон,
Болои сари Райҳон.
Рӯи айвон барояд,
Пушти тиреза ояд,
Рӯи хуши Райҳонро,
Мӯи хуши Райҳонро,
Хобаки ширинашро,
Бистару болинашро,
Нигаҳ кунад ба ҳузур,
Ҷогаҳ шавад пури нур.
Райҳонҷони бӯи ноз,
Абруҳош дароз-дароз,
Мӯяш ҳар сӯ парешон,
Рӯяш лолаи хандон,

Хобакаш ачаб ширин.
Офтоби нозанин
Ҳалқаҳои мӯяшро,
Лолаҳои рӯяшро
Бӯса кунад, ноз кунад,
Чашмакоша боз кунад.
Офтобаки пагоҳӣ,
Офтобаки тиллоӣ.
Гӯяд:

Райҳон, кани ҳез,
Рӯи ҳавлӣ баро тез,
Ман омадам — саҳар шуд,
Ана, рӯзи дигар шуд!

ХОҲАРАКАМ

Гули анор,
Нағмаи тор,
Бӯи баҳор —

Хоҳаракам.

Аллаи шаб,
Хандаи лаб,
Хонаи гап —

Хоҳаракам.

Мурғи саҳар,
Ширу шакар,
Ранги писар —

Хоҳаракам.

Ҳалқа ба мӯ,
Лола ба рӯ,
Гунча ба бӯ —

Хоҳаракам.

Чаман-чаман.
Гули суман,
Ҷонаки ман —

Хоҳаракам.

Дасту ба даст,
Барраи маст,
Чӯи ба шаст —
Хоҳаракам.

Навпару бол,
Донаи хол,
Кони савол —
Хоҳаракам.

Гули анор,
Нағмаи тор,
Бӯи баҳор —
Хоҳаракам.

НИГОР

Модарам аз кор омад,
Бе Нигор омад,
Бе Нигори майдаяки
Беқарор омад.
Имшаб меҳмони мома
Нигори бади бало,
Гуфтам:
— Чӣ хуб бе Нигор
Бе Нигори беқарор.
Хуб шуд, наомад Нигор,
Оча, фардо ҳам наёр!

Таоми шома хӯрдем,
Ҳамаро тоза кардем,
Дарсамро кардам тайёр,
Буд шуд ҳама кор.
Аммо чаро сарам хум?
Чиро додом карда гум?
Очам чиро мечӯяд?
Худ ба худ чӣ мегӯяд?
Имшаб чаро хонаамон
Бенуру калон?
Бозичаҳо бечонанд?

Хайрону безабонанд?
Чаро ҳама чо хомӯш?
Чиро кардам фаромӯш?!

Якбора дилам гум зад,
Ба ёдам омад:
Шип-шип пои Нигор,
Таронаҳои Нигор,
Саволи бешумораш,
Мӯи зангӯладораш,
Рӯяки гул баринаш,
Хандаҳои ширинаш
Ҳама ба ёдам омад,
Дилакам гум зад.
Гуфтам:
— Оча, дигар бор,
Наё бе Нигор!

ЧИЛ КОКУЛ

Ду кокули Заррагул
Якбора шуд чилкокул
Чил кокул не,
чил сунбул!

Чил шаддаи марворид,
Чил навдаи мачнунбед,
Чил таронаи баҳор,
Чил чӯяки беқарор,

Ду кокули Заррагул
Якбора шуд чил кокул.
Заррагул ҳам дигар шуд,
Соҳиби чил хоҳар шуд.
Ҳамраҳаш дар ҳама чо,
Чил кокули бозигар,
Чил хоҳари баробар.

Пушти ағба чарогоҳ
Гаҳ пагоҳу гаҳ бегоҳ
Ба пеши бобо равад,
Сари барраҳо равад,
Ба вай ҳамроҳ мешавад,
Шодикунон меравад.

Чил кокули бозигар,
Чил хоҳари баробар.

Алвончи таги чанор
Заррагулро интизор.
Рӯи ҳаво чу кафтар
Заррагул кушояд пар.
Ҳамраҳаш қатор-қатор
Рӯи ҳаво кашад тор
Чил кокули бозигар
Чил хоҳараки дилбар.

Заррагул равад ба об
Аз қафояш бо шитоб
Ҳамон замон дав-давор,
Қафзанон шодикунон
Лаби даръеча ояд,
Рӯяки об фарояд
Чил кокули бозигар
Чил хоҳараки дилбар.

Ҳар кучо равад-ояд,
Ҳар дареро кушояд,
Ҳамраҳи ӯ дарояд,
Чилваи худ намояд,
Чил кокули бозигар
Чил хоҳари баробар.

Аммо ҳамин ки шаб шуд,
Ҳама орому хап шуд

Ҷогаҳаки гармакак
Болинаки гармакак,
Оғӯши худ кушояд,
Хоби баччаҳо ояд.
Заррагулу чил кокул
Чил кокул не, чил сунбул
Чил шаддаи марворид
Чил навдаи маҷнунбед,
Чил таронаи баҳор.
Чил ҷӯяки беқарор
Меёбад қарор,
Меҳобад қатор.

ХОНАИ ОБ

Як чӯи калон дорем,
Як оби равон дорем.
Обаки мо пуршӯр аст,
Рангаш мисли

булӯр аст.

Рӯзона ба сад овоз
Мекунад нағмаву соз,
Аммо шабҳои дароз
Алла гӯяд боз, боз,
Шабҳои ғарқи маҳтоб
Мешавад ранги симоб,
Аз шӯълаҳои ховар
Оташ гирад саросар.
Мегузарад шитобон,
Нағмагару

ғазалхон

Аз ҳавлии Маҳпора,
Ба ҳавлии Сайёра.
Аз чорбоғи Рахшона
Ба ҳавлии Ҷонона.
Аз кишту

боғу гулзор

Ин обаки беқарор

Мегузарад шитобон,
Нағмагару

ғазалхон.

— Эй обаки беқарор,
Эй чӯяки пурасор,
Канӣ худат як бигӯ?
Дар кучо хонаи ту?
Дар ҷавоби мо хандон,
Мегузарад шитобон.
Боре бар суроғи он,
Хонаи оби равон.
Қад-қади кӯча рафтем,
Як гала бачча рафтем,
Лаб-лабаки чӯ рафтем,
Ба бӯи ҳулбӯ рафтем
Аз деҳа боло рафтем,
Паси теппахо рафтем.
Сари чашма расидем,
Хонаи оба дидем.
Обаки мо пуршӯр аст!
Рангаш мисли булӯр аст!

АМАКИ ШОҲИН

— Амаки Шоҳини мо,
Ќўраи дерини мо,
Майли сафар кардаї,
Роҳа дигар кардаї.
Бигў, бигў, амакҷон,
Боз ба кучой равон?
Чӣ ном дорад ҷои ту?
Он ҷои зебои ту?
— Ҷои навам — биёбон!
Як дашти синабирьён!

— Амаки Шоҳини мо,
Сўхбати ширини мо,
Биёбонро биё мон,
Ҳамраҳи мо ин ҷо мон.
Дилҳоро нақун хичил,
Он ҷо чи гуна манзил?
— Макони шермардон!
Давраи калон он ҷо,
Ҷои далерон он ҷо.

— Амаки Шоҳини мо,
Додои Лочини мо,

Деҳаи нозанинро,
Чашмаҳои ширинро,
Монда кучо меравӣ?
Бигў, чаро меравӣ?
Чӣ мекунӣ ту он ҷо?
— Ҷон медиҳам ба саҳро!
Биёбони сўзонро,
Дашти синабирьёнро
То гулистон намоям,
Боғу бўстон намоям.

— Амаки Шоҳини мо,
Ќўраи дерини мо,
Ба ҳарфи мо бидеҳ гўш,
Моро нақун фаромўш,
Ҳамроҳат моро бубар!
— Холо не,
бори дигар!

Аз нав ба ҷоҳои дур,
Шоҳин амаки машхур,
Шоҳин амаки гулкор,
Ин амаки беқарор,
Ин амаки мўътабар.
Ҳар даҳ ангушташ ҳунар,
Роҳи нав мепаймояд,
Кӣ донад, кай меояд?!

БОЗОР

Холаи мо аз Ҳисор
Дорад хаёли бозор,
Ду сабаду ду қанор
Пури мева,

пури бор.

Холаи мо раҳсипор
Дорад хаёли бозор.

Холаи мо хушдимоғ
Аз ӯ ояд бўи боғ.
Кӯчаро карда хушбӯ,
Ба бозор оварад рӯ.
Ин чи бўю ин чӣ бў?
Бӯи латифи дилчӯ?
Ё ин бўи анор аст?!
Бӯи себи Ҳисор аст?!

Мо аз қафои хола
Шудем аз нав кашола:
— Ҳой холаи ҳисорӣ!
Чиҳо савғо меорӣ?
Холаи мо механдад
Рӯмолашро мебандад,

Магар ид аст ин саҳар
Хола хушрӯ ин қадар!
Дар сараш шоли анор,
Дар бараш «абри Ҳисор»,*
Дар гарданаи марчоне,
Холаи мо қононе.

Роҳи қалони Ҳисор,
Ҳар субҳи рӯзи бозор,
Мегирад ранги дигар
Мешавад қорвонгузар.
Мошинҳои бешумор,
Савор аз пай савор,
Қатори аробаҳо,
Борашон қачобаҳо.
Сабад болои сабад,
Қабат болои қабат,
Аз саҳарӣ ҳама чиз —
Ҳосили боғу полез
Аз барои харидор,
Меравад сӯи бозор.

Қои аҷиб бозор аст,
Ҳар чизе ки даркор аст,
Дар ҳамин ҷо мекобӣ,
Аз ҳамин ҷо меёбӣ.

Ана омад ба бозор
Холаи мо аз Ҳисор

* — навиё шохӣ.

Бо чеҳраю дили шод
Рӯи сабадро кушод.
Ранги ёкути анор,
Бӯи себи лолавор,
Ҳамаро фаро гирифт,
Бозора сафо гирифт.
Бобое хуш димоғаш
Аз Роҳатӣ, аз боғаш
Оварда хеле ангур.
Ангур не, сабади нур!
Гӯяд пири ботадбир.

— Аввал бичаш,
пас бигир!

Як марди ситорагарм
Ғарам карда ноки Ғарм
Нишаста бо таманно,
Қатори ҳолаи мо,
Гӯё диҳад тамошо,
Як гӯшаи боғашро.
Себу анори хола,
Метобад мисли лола.
Харидораш бисъёр аст,
Зебу хусни бозор аст.

Холаи мо ҳар замон,
Назар мекунад хандон,
Сар то сари бозора,
Чеҳраи харидора,
Панҷаҳои заркора,
Ҳосили бешумора.

Ҳой холаҷони хушрӯ
Кучо себҳои хушбӯ?
Кучо ҳама анорат?
Чаро ҳолӣ қанорат?!

Хола гарми табассум,
Менигарад ба мардум.
Аз сабаду қанораш,
Себи сурху анораш,
Ҳамраҳи ҳар харидор
Як-як равад аз бозор.
Дар дасти хола хӯрчин,
Дар сар ҳаёли ширин,
Мекунад сайри бозор,
Сайри растан қатор.
Меравад холаи мо,
Аз миёни ғарамҳо,
Мерасад ба гӯши ӯ,
Бурда ақлу ҳуши ӯ,
Аз ҳар тараф ҳар замон
Садои марди деҳқон:
— Зардолуи мисли канд
Овардаам аз Хучанд!

— Ҳай бодому ҳай бодом,
Бодоми Қонибодом!
— Ана себи Гулдара,
Ана, ноки Исфара!
— Пистаи Хоҷа Мастон
Бошад ҳамеша хандон!
— Ин чормағзи коғотӣ!

— Ин ангури Роҳатӣ!
— Ин ангури тағобӣ!
— Инаш себи гулобӣ!
Хола раста ба раста,
Қадам ниҳад оҳиста,
Хола шод асту масрур,
Менамояд тасаввур,
Чилваи мевазора,
Навдаҳои пурбора,
Шамолаки гулбега,
Баракати полеза,
Боготи бешумора,
Кишвари зарнисора,
Тоҷикистони худро —
Нури чашмони худро.

Хола раста ба раста,
Қадам ниҳад оҳиста.
Карда як-як тамошо,
Дода ба ҳар як баҳо,
Бо хӯрчини пури бор,
Бо савғоти бисёр,
Мешавад сӯи Ҳисор
Холаи мо раҳсипор.

БОРОН

Рӯзи дароз борон
Борони навбаҳорон
Реза-реза меборид,
Аз бому дар мешорид,
Гӯё ин майдаборон
Аз замин аз замон
Чангу ғубор мечуст,
Мечусту тоза мешуст.
Мерасид ба гӯши кас
Гоҳо баланду гаҳ паст.
Садои шибир-шибир,
Наргис гашта дилгир,
Ба ҳавлӣ карда нигоҳ,
Оҳиста мекашид оҳ.
На Лолаву на Парвин,
На Манзура, на Маҳин,
На бо аспакаш Камол
На Далеру на Чамол
Он чо наменамуданд,
Хона ба хона буданд.
Ниғаҳ мекард ҳар замон
Аз тиреза ба осмон
Осмон чунон тира буд,

Гӯё дилаш хира буд.
Абрҳои сип-сияҳ
Офтобро карда панаҳ,
Садои шибир-шибир
Асло надошт охир.
Ин дам ба хонаи мо
Аз деҳа омад бобо —
Бобои хуби Наргис,
Хубу маҳбуби Наргис.
Аз риши сап-сафедаш,
Аз ҷоман тибиташ,
Аз сару рӯяш ҳамон
Мерехт оби борон.
Аммо бо ҳамин аҳвол
Бобо шодасту хушҳол.
Вай ҳамаро хандонда,
Либосашро афшонда,
Наргиса карда оғӯш,
Бӯсида аз сару рӯш,
Гуфто:

— Ҷонаки ширин,
Чаро ҳастӣ ту ғамгин?
Наргис гуфто:

— Зик шудам,
Рӯзи дароз як худам
Дар хона менишинам,
Ин борона мебинам.
Ин қадар ҳам, бобоҷон,
Ганда будаст ин борон.
Шуморо ҳам кардаст тар

Ҷомаро кашед зудтар.
Дигар нашавед бемор
Ман ҳам аз борон безор.
Канӣ, гӯед, бобоҷон,
Қай бас мекунад борон?
Қай мешавад тобистон?
Тобистони меҳрубон!
Офтоб қай барояд?
Гунҷишк қай сарояд?
Қай замин хушк мешавад?
Қай ин обҳо меравад?
Қай кӯча мебароям?
Пеши дугонаҳоям?!

Оғӯш гирифта бобо
Наргиси хурдакакро,
Гуфто, ки ин борона
Ҳар донааш дурдона,
Мон,

ки биборад борон
Дар фасли навбаҳорон!
Агар наборад борон,
Хафа мешавад деҳқон,
Намешавад тобистон
Ин қадар ҳам меҳрубон,
Намешавад тирамоҳ
Пур аз мева, дону кох,
Ҳама хушқу ҳама зард,
Ҳама пур аз чангу гард,
Гулзор бегул, ҷӯ бе об,

Ахволи замин хароб.
Медонӣ, баъди борон
Ана он навниҳолон
Паҳн карда шоҳу бар
Қалон мешавад зудтар,
Ҳаво беғубору соф,
Хушрӯ мешавад атроф!
Кӯчаҳои шаҳрамон
Оина барин рахшон.
Баъди борон кӯҳу дашт
Шавад боби сайру гашт.
Сабза расад то миён,
Он гаҳ бубин, Наргисҷон,
Бозии гӯсоларо
Барраву бузғоларо.
Ҳама хуррам, ҳама шод,
Чӣ аҷаб зебо ҳаёт!
Мурғакон сер, молҳо сер,
Фаровон ширу панир
Мон, ки андар баҳорон
Нағзакак борад борон!

ХАЗИНАИ МАДИНА

Давидему давидем,
Сари Чорсӯ расидем.
Чорта манора дидем,
Тути қатора дидем.
Пушти мазора дидем.
Ҳар тараф назар кардем.
Аз дигар гузар кардем.
Дар қафои Чорманор,
Сояи тути қатор,
Момои Мадинаро,
Соҳиби хазинаро,
Чою макони ўро,
Тахти равони ўро,
Он ҷо чаро надидем?!
Дидем аҷаб деворе,
Девораки гилкорӣ,
Дари бенигин
дидем,
Ҳалқа ба зулфин дидем.
Хайрон шуда аз дигар
Ҳар сӯро карда назар.
Кучо кошона гуфтем,
Мулки ягона гуфтем,

Ҳазинаи зар кучо?
Хирвори зевар кучо?
Қасри Мадина кучо?
Дари хазина кучо?

Ба мо зевар чӣ лозим?
Хирвори зар чӣ лозим?
Қасри калон чӣ лозим?
Тахти равон чӣ лозим?
Мо фақат як диданӣ,
Диданӣ, фаҳмиданӣ,
Ба як момо ин қадар
Чӣ лозим зару зевар?!

Давидему давидем,
Ба сари тоқ расидем,
Боғи калона дидем,
Хавзи равона дидем,
Дар лаби ҳавз нишастем,
Ташнагиро шикастем.
Оҳиста дар ҳама ҷо
Аз ҳама пиру барно
Хонаи Мадинаро,
Соҳиби хазинаро
Якто-якто пурсидем.

Дар ин шаҳри дилкушо,
Дар ин шаҳри Бухоро
Момои Мадинаро,
Соҳиби хазинаро

Хурду калон медонад,
Пиру ҷавон медонад.
Давидему давидем,
Сари Чорсӯ расидем,
Дидем ҳамон деворе,
Девораки гилкорӣ,
Дари бенигин дидем,
Ҳалқа ба зулфин дидем.
Мо ҳама шудем ҳайрон,
Ғичиррос зад ногаҳон.
Дарвозаву шуд аён,
Пиразани хандоне,
Пиразани нуронӣ
Гуфто:

— Майлаш, дароед,
Аз қафои ман оед,
Чаро шумо меларзед?
Аз ман шумо натарсед.
Ман — холаи Мадина,
Ман — соҳиби хазина!

Ба ҳавлӣ даромадем,
Ба айвон баромадем,
Ба ҳар тараф аз дигар
Бо ҳавас кардем назар.
На қасри аъло дидем,
На фарши тилло дидем,
На лаълу марҷон дидем,
На дурри ғалтон дидем.

Ҳайрон шуда аз дигар
Қардем ба момо назар.

Рӯи қолини айвон
Қушода ӯ дастурхон.
Қанду қандолот овард,
Ҳалвову набот овард.
Гардонда чои кабуд,
Гуфто:

— Акнун фурсат шуд.

То дари хазинаро
Қушоям баҳри шумо.
Сарватамро бубинед,
Давлатамро бубинед.
Ганчинаҳои дунё,
Хазинаамро асло
Намешавад баробар,
Намешавад баробар!
Тамоми умрам худам,
Қамъ кардаму зам кардам,
Аз момоям гирифтам,
Аз бобоям гирифтам,
Аз шиносу ношинос,
Бо ҳазорон илтимос
Гирифтаму зам кардам,
Тӯдаву ғарам кардам,
Ҳамаро як чо кардам,
Машҳури дунё кардам.
Бинед, чӣ хел зебо шуд,
Хазинаи аъло шуд!

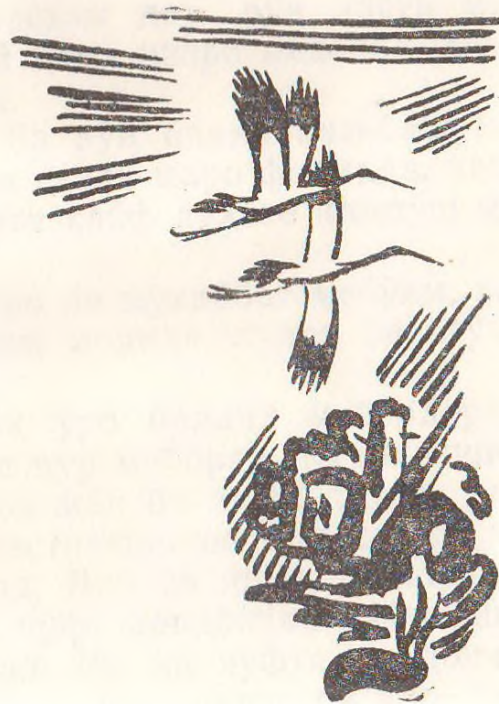
Чашмони ӯ дар гирифт,
Гӯе дар ахтар гирифт.
Чехрааш шуд кушода,
Қаффо ба каф ниҳода,
Ба сӯи мо назар кард,
Афсонаеро сар кард.
Ин чӣ афсонае буд!
Дурри ягонае буд!
Қӯҳқояш ғарқи гул буд,
Боғаш пури булбул буд.
Водиҳояш сабзапӯш,
Ҳаргиз намешуд хомӯш
Чашмаҳои хандонаш,
Қӯҳҳои ғазалхонаш.

Ин чӣ афсонае буд!
Дурри ягонае буд!
Қавононаш паҳлавон,
Мисли Рустами дoston.
Духтаронаш нозанин,
Қӯдаконаш гул барин,
Хурду калонаш шоир,
Сурудашон беохир.
Қисса ногашта тамом,
Шудем ҳама ноором:
— Қон момо, қонон момо,
Афсонаи дигарро
Ба мо ҳоло гуфта деҳ,
Аз дурри худ суфта деҳ!
Момо афсона мегуфт,

Ҳар ҷо тарона мегуфт.
Ҳикмату мақол мегуфт,
Барои мисол мегуфт.
Шаҳбайту суруд мегуфт,
Қиссаҳои худ мегуфт.
Чистонҳои рангоранг
Ҳамаро карда гаранг,
Аз пай баъзеи он
Мерафтем то Ҳиндустон.

Чехраи хуррами ӯ,
Садои форами ӯ,
Забони ширини ӯ,
Баёни рангини ӯ,
Гуфтаҳои зебоаш,
Суханҳои тиллоаш,
Ҳикматҳои аълоаш,
Ҳар панди бебаҳояш
Моро моту ҳайрон кард.
Ҳайрону безабон кард.
Мома чунон хушгап буд,
Надонистем, ки шаб шуд.

ТАРОНАҲОИ ОҒТОВИ

ТИФЛ

Тифли ширмастам дар рӯи дасти ман
бозӣ дорад. Вай ҳама чизро медонад, ҳама
чизро мефаҳмад.

Ман ангушт ба рӯи бинии базебаш ме-
расонам. Вай ин ҳазли маро фаҳмида, чаш-
монашро аз ғояти кайф лаҳзае нимпӯш ме-
кунад.

Ман кӯдакамро бо муҳаббат мебӯям, вай
сарашро ба рӯям молида, худро ба оғӯши
ман меандозад.

Ман аз шавқ ўро баланд мебардорам,
офтоб ба сараш нур меборад. Кӯдаки шир-
маст аз шӯҳиҳои ман ба шавқ омада, чав-
лон мезанад, дастчаҳояшро бол карда, па-
ридани мешавад. Вай аз шавқ шакарханд
мекунад ва як чуфт дандончаи сафедашро
намоиш медиҳад. Ва ин чуфти дандончаи
кунгураддор чехраи ўро, нигоҳҳои ўро, хан-
даҳои ўро дилкаштар мекунад.

МОДАР

Ба палатаи мо ўро нимишаб оварда, ба
кати паҳлуи ман хобонданд.

— Духтар ё писар? — пурсидам аз ӯ.

Дар ҷавоб ҷизе нагуфт. Ҳама ҳайрон муддате интизори ҷавоб шудем. Палатаро хомӯшӣ фаро гирифт. Аз дур, аз охири даҳлез садои ғирьяи кӯдакони навзод ба ғӯш мерасид. Ҳамсоияи нави мо дар рӯи ҷогаҳ печуб меҳӯрд, паҳлу мегашт, аз шиддати дард метопид, аммо ҷизе намегуфт, нолиш намекард, фақат қариби дамидани субҳ хобаш бурд.

Саҳар аз рӯи одат, вақте ки ҳамшираҳо аробачаи пури ғирьяро ба назди дари палата оварданд, боз дар рӯи ҳамаи модарон табассум гул кард. Мавҷи ғирья дар як он ба чор тарафи палата парешон шуда, дар зерӣ пистонҳои пур аз шир хомӯш шуд.

Мо байни худ оҳиста гап мезадем, то ҳамхонаи нави худро нороҳат накунем.

Ҳангоме ки ҳамшираҳо бачаҳои серу оромро ғирифта мебарданд, ман ба тарафи ҳамхонаи навамон ишорат карда гуфтам:

— Чаро ӯ ба гапи мо ҷавоб намедихад ва то ҳол ҷашм намекушояд?

— Ҳамлаш душвор шуд. Хайрият дар вақташ оварданд, вагарна сари бача мерафт. Ӯро навозиш кунед. Вай як зани бекаси кару гунг аст, — гуфт ҳамшира.

— Бечора бо бачааш чӣ кор мекунад? На

ҷизеро мешунавад ва на ҷизеро гуфта метавонад?

— Ғам нахӯред. Инро сардухтури мо аллакай ҳал кард! Ӯро бо духтарчааш дар хонаи тифлакон ҷой мекунад.

Аз хоб ӯро шӯълаҳои гарми офтоби пагоҳии тобистон бедор кард.

Худоё, ин чи нигоҳҳое буданд. Ман ҷунин ҷашмҳоро бори нахуст медидам. Аз зерӣ мижгончаҳои дурушт як ҷуфт ҷашми ҳайрон ба сӯи ман хомӯш менигаристанд. Дар ин ҷашмҳои ғиро олами тамкин, сабру бардошт, дарди ниҳонӣ ва азобе хувайдо буд. Мӯйҳои сиёҳи парешон, рӯи нозуки коҳида, гардани зебову лабҳои моили табассуми ӯро намедонам дар кучо дидаам.

Занҳои палатаи мо, мисли он, ки маслиҳат карда бошанд, ҳама ба хизмати ӯ омода буданд. Яке ҷой меовард, дигаре таом ё меваи тару тозаро бо меҳрубонӣ ба пеши ӯ мегузошт. Ба ивази ин ҳама ғамхориҳо ӯ фақат табассум мекард, аммо бо хавоси парешон ҷашм аз дар намеканд.

Ниҳоят, рӯзи сеюм ҳамшира, пеш аз ҳама духтарчаи ӯро аз «аробаи ғирьён» бардошта ба дасташ дод. Духтарча бо овози баланд ғаш мекард. Лаҳзае ҳамаи мо бачаҳоямонро фаромӯш карда, ба модари гунге, ки бачааш ин қадар баланд фаръед мезад, нигаристем. Модар бо дастони ларзон

сару рӯи бачаашро бо навозиш сила мекард, аз чашмонаш меҳр меборид.

Вай бо дастони ларзон, бо чашмони ҳайрон, бо тамоми вучудаш ба духтаракаш ҳарф мезад, шодӣ мекард.

Дар чехраи ӯ ба ҷои маъюсӣ ғурури модарӣ ҳувайдо гардид.

СИТОРА

Ин ситора ҳар шаб, қарибиҳои сахар дар рӯ ба рӯи тирезаи ман пайдо мешавад. Ба гумонам, вай барои ман сахаргоҳон метобад. Ман номашро намедонам, ситораи ман меғӯям ва ба ин гӯшаи ситоразори осмон, ба роҳи ҳамин ахтараки тобон соатҳо чашм медӯзам.

Дар ин осмони дастнорас ин ситора бо ман унс гирифтааст, вай ба тирезаи ман пайваста менигарад, чашмак мезанад.

Аммо пеш аз сапедадам маро бо рӯзи нав табрик карда, дар фазои нилгун ғайб мезанад.

САҲАРГОҲ

Дирӯз ҷӣ рӯзи хуше буд! Пагоҳӣ чун ширфурӯш фаръед кард, ту аз дарвозаи

ҳавлиатон берун шуда, зами ширфурӯшро ба сӯят хондӣ. Худоё ҷӣ манзаре буд! Ту перохани гулобӣ дар бар доштию худро пушти дар мегирифтӣ. Мӯйҳои парешони дорчинрангат ҳалқа шуда ба сари зонуҳоят мерасид. Ман туро дидаму лаҳзае маҳви ҳайрат гаштам.

Чун ба худ омадам, на ту будиву на ширфурӯш, бо дӯлчаи холи ба хона баргаштам.

Имрӯз ҳам садои ширфурӯшро шунида, тозон ба кӯча баромадам ва чашм ба дарвозаи ту дӯхтам.

Дарвоза боз шуд, дасти дурушти серпашме ва баъди он рӯи захирае намудор шуд, ки ба тарафи ширфурӯш имо мекард.

Худоё, чаро имрӯз дирӯз нест!

КОКУЛ

Дар синф, аз ту як парта қафо менишастам ва ҳамеша кокулҳои туро бо ҳавас тамошо мекардам.

Мӯйҳои хурморанги майдабофтат даста-даста ба ҳам печида, зангӯлаҳои қатор мешуданд. Офтоб ҳар тораи мӯи туро ҷило дода, зарандуд мекард. Кокулҳои маҳинат гардани дарозатро, китфҳои борикатро печонида, чун сарбозони содиқ қатор истода аз чашми бад гӯё муҳофизат мекарданд.

Бақе ки ту онҳоро ҳам ба карда ба гирди сарат мепечондӣ, марғӯлаҳои тиллоӣ дар гирди сари зебоят гулчанбари ачибе мешуд. Бисёр вақт ман фарқи тамошо шуда, аз дарсу муаллим тамоман беҳабар мемондам. Ин тамошо барои ман баъзан қимат меафтод. Таънаҳо мешунидам, «2»-ҳои зиёде насиби ман мегардид.

Солҳо гузаштанд. Ҳар кадоми моро мавҷи зиндагӣ ба тарафе бурд. Инак, баъди солҳои зиёде турси дар сари роҳе дида, дар ҷои худ шах шуда мондам.

— Ту чӣ кардӣ? Кокулҳои дарозат кучо шуд? — гуфтам.

Ту сари зебои чингилаи ба духтарчаҳо монанди худро бо нозу адо чунбонида, бе-парво хандида:

— Бурида партофтам. Аз даҳмаси зиёдатӣ халос шудам,— гуфти.

Мӯи бурида, дар ҳақиқат, ҳам ба ту мезебад, аз он биёзи гардани ту, рӯи ту, чехраи ту латофати тозае пайдо кардааст. Аммо боз он мӯйҳои майдабофии марғӯладорат, мавҷи кокулҳои мушкбездат пеши назарам пайдо шуданду диламро дарди сӯзонне шикӯф кард. Бигӯ, онҳоро чӣ кор кардӣ? Кучо партофтӣ? Хеле мехостам онҳоро чун дар айёми кӯдакӣ дар қафои партаи ту нишаста шуморам, бозӣ кунам, торҳои зарандуди онро бо торҳои ниҳонии дилам

пайвандам, ё чун дастаи гули сияҳгӯш қабза карда аз бӯи навбахорон боз сармаст шавам.

Афсӯс, ки ҳамроҳи кокулҳо айёми баҷагии ман бебозгашт рафт.

РЕЗАБОРОН

Резаборои тамоми рӯз меборад. Садои мураттаби он хоб меорад. Аммо агар бодикқат гӯш кунӣ, садои пасти шибир-шибири он аз ҳар тарафи ҳавлии калони мо бо ҳавои дигаре ба гӯш мерасад.

Дар гӯшаи орои хона дар рӯи курсии мулоим нишаста ба ҳавои тираву резаборои менигарам ва худро ба рӯймоли гарм дурусттар мепечам. Қай офтоб мебарояд, мегӯям ва ба осмон менигарам. Аз сардари садои «ку-куи» мусича ба гӯш меояд. Имсол ин садоро бори аввал мешунавам. Инак, баҳор меояд.

Резаборои якзайл меборад, садои мураттаби он хоб меорад.

Хандаи шӯхи духтараки ҳамсои суруди резаборои халалдор карда, беихтиёр маро ба назди тиреза овард. Дар паси пардаи ҳарири резаборои духтараки қадраси ҳамсои бо ҷавоне сари бараҳна бо шӯхиву шодӣ якто-якто қадам мезанад.

Резаборон онҳоро сар то по тар карда, пайкари онҳоро бо ҳайкалҳои дунёи қадим монанд кардааст. Рӯҳои тари гулобии духтарак ба мисли себи хубонӣ медурахшанд.

Дар ҳар ҳалқаи мӯи онҳо борон гӯё хо-на гирифтааст: ҳар дафъа, ки онҳо бо шо-дӣ сари худро алвонҷ медиҳанд, қатраҳо чун алмоспораҳо дурахшида ба ҳар тараф пош меҳӯранд.

Аҷабо, онҳо сарҳои худро ба рӯи кафи духтарок чаро ҳам мекунанд? Чаро онҳо ба рӯи кафи духтарак бо шавқ менига-ранд? Духтарак чиро дар кафаш ин қадар эҳтиёт мекунад? Дар ин рӯзи боронӣ онҳо чӣ чизи гаронбаҳоеро пайдо кардаанд, ки ин қадар завқ доранд?

Ман аз паси тиреза ба кафҳои гулобии духтарак бо ҳавас менигарам. Дар кафи ӯ қатраи калоне аз резаборон пайдо шуда, чун марвориди ғелон ба ҳар тараф меғе-лид. Резаборон меборад.

Аз сардара садон форами мусича ома-дани баҳорро хабар медиҳад.

БЕДИ МАЧНУН

Чӣ дарахти зебост беди мачнун! Ман аз ӯ соатҳои дароз чашм канда наметаво-нам ва ҳар дафъа аз тамошои он ҳастии

маро ҳисси аҷиб фаро мегирад. Дар оғӯши ин дарахти нозанин тамоми кӯфти рӯз, та-моми дарду аламамро фаромӯш карда, худро сабук, осудаву хушбахт мепиндо-рам.

Ин дарахти мӯхташам беихтиёр касро мафтун мекунад, ба зери сояи худ, ба оғӯ-ши орои худ меҳонад.

Навдаҳои мушкбези беи мачнун алвонҷ меҳӯранд, мавҷ мезананд ва як насими ҳа-ловатбахш туро бо меҳрубонӣ навозиш ме-кунад, дар атрофи ту оҳиста-оҳиста давр мезананд.

Ба гумонам, на насим ин дарахти ноза-нинро сабук-сабук алвонҷ медиҳад, балки ин дарахти зебо, ин манзараи дилошӯб, ин сукути гуворо, ин ларзиши сабуки барг-ҳо, ин мавҷи навдаҳо шамолро оҳиста ба ҳаракат меоранду беихтиёр алвонҷ меди-ҳанду алла меғӯянд.

Беи мачнунро дар лаби оби мусаффо шинонанд.

Акси ӯ, ҳолати маҳзуни ӯ дар рӯи оби соф чӣ лавҳаи дилошӯбест. Ҳар дафъа ман ба ин манзара нигариста, гумон меку-нам, ки беи мачнун ҳамин замон дарди дилашро ба оби равон гуфта, сари зебояш-ро мебардораду мӯйҳои парешони худро ба пушти сар мепартояд.

ЧИЛЧАШМА

Чилчашма! Ба ин симфонияи кӯҳӣ гӯш кунед! Ин чашмаҳо аз ҳар ҷо-ҳар ҷо ҷӯш зада, тапидани дили кӯхро хабар медиҳанд.

Аҷаб намуди зебое дорад чилчашма. Хусусан, ҳангоми тулӯи офтоб ба ин манзара чашм дӯхта, кас моту мабхут мешавад.

Аз фароз то ба домони кӯҳи сабзпӯш, аз зери сангу буттаҳои гулхор чашмаҳо ҷӯш зада, берун меоянд ва ба монанди алмос ҳазору як ранг метобанд. Ман ба сӯи чилчашма мешитобам. Ҳар як аз ин чашмаҳо на танҳо тобишу мавҷи худро доранд, инчунин таъму таровати ҳосе доранд. Агар аз як чашма бӯи пудина ояд, аз дигаронаш бӯи торон, бӯи асал, бӯи бунафша, бӯи шири навҷӯшида, бӯи баҳор меояд.

Дар шуои офтоб ҳар чашма ба таври худ чилванамой мекунад ва бо роҳи ба худ ҳосе ба тарафи дара мешитобад. Аз ҳар чашма садои маҳсусе меояд. Дар поёни дара чил ҷӯяки беқарор ба ҳам пайванд шуда, ба рӯди шӯхи кӯҳӣ табдил меёбанд.

ГУРБА

Гурбаи моро ҳамсояхо дӯст медоштанд. Чи гурбаи зебое буд. Пашми зарду норинҷии ӯ ин гурбаи калону фарбехро ба на-

зарҳо як кулӯлаи сабук нишон медод. Кас гумон мекард, ки ин як мушт пашми зарди мулоиму сабук ҳамин замон ба мисли гули қоқу ба ҳаво озод парвоз мекунад. Фуку панҷаҳои сафеди ӯ ба назар ӯро хеле олуфта мекард. Чи гурбаи зебое буд гурбаи мо.

Ҳар баҳор вай бачадор мешуд. Гурбаҳо ҳамма ранги модарашон буданд.

Ҳамсояхо бо зориву илтимос бачаҳои ӯро аз мо талаб мекарданд. Модарам то якмоҳа шуданашон онҳоро аз модар чудо намекард.

Ин як моҳ барои мо ид буд. Ҳавлии мо пур аз гурбачаҳои сермӯю бозигар мешуд. Ману хоҳарам ба гӯшҳои онҳо аз марҷон ҳалқа андохта, ба гарданашон зангӯлачаҳо мебаستم.

Ҳавлии моро садои форами зангӯлачаҳо фаро мегирифт. Гурбачаҳои беқарор гоҳ дар тақи айвон, гоҳ дар рӯи суфа, гоҳ дар тахона, гоҳ дар даҳлез ва бештар дар рӯи боми ошхона бозӣ мекарданд ва садои шӯхи зангӯлаҳо, ки муттасил аз ҳар тараф ба гӯш мерасид, моро ба завқ меовард.

Модари гурбачаҳо дар гӯшани офтобрӯи айвон дароз кашида, бозии бачаҳояшро тамошо мекард.

Ҳар замон гурбачаҳоро хумори пистони модарашон гирад, яқбора ба сӯи ӯ меда-

виданд. Модари меҳрубон якпахлӯ хобида,
бачаҳояшро сина медод.

Фукчаҳои сафед дар як лаҳза дар байни
шиками модар гум мешуданд. Зангӯлачаҳо
низ лаҳзае қарор гирифта, ба ҷои он са-
дои форами пистонмакии гурбачаҳо ба гӯш
мерасид.

Ин дам гӯшаи айвон боби тамошо ме-
шуд. Гурбаи мо ҳамроҳи бачаҳояш ба ку-
лӯлаи беқарори сабуке монанд мешуд, ки
дар зери офтоби нарми баҳорон як пора
алавро мемонд.

ЛАКЛАКҲОИ ЗАРРИН

Боз як рӯз хандакунон мегузарад, як
рӯзи серташвишу дарози аввали баҳори Бу-
хоро, боз як рӯзи бебозгашти айёми бача-
гӣ мегузарад.

Навдаҳои урьёни дарахтон ғарқи нури
офтоб шудаанд. Ҳар пора санги лочуварди
гунбаду тоқҳо тозаву зебо гул мекунад!

Офтоб дар рӯи шаҳр оҳиста-оҳиста чун
матой нафиси гаронбаҳои абрешимин мавҷ
мезанад, аланга мезанад, ҷорӣ мешавад,
мисли он ки дар пеши харидорони бозор
як тӯп шоҳии мавҷдорро кушода партофта-
анд.

Ман дар рӯи бом истодаам. Дар ин ба-
ландии ҳанӯз ҳам одатнакарда сарам каме
ҷарх мезанад. Шояд ин таъсири он ҳаяҷо-
нест, ки ҳар дафъа аз нав ман аз сар ме-
гузаронам. Ин лаҳзаҳои дурударози мӯъ-
ҷизавӣ, ин бозии рангҳои тиллоиву лочу-
вардӣ, ин соати ғуруб ба назарам ҳам рос-
ту ва ҳам дурӯғ менамояд.

Ин замон аз байни пардаи сурху норин-
ҷӣ, аз болои Бухоро афсонаҳо ва лаклакҳо
парида мегузаранд.

Дар рӯи бом ман танҳо нестам. Дар паҳ-
лӯи ман духтараки ҳамсоя, духтараки дил-
софу соддае, ки аз ҳаяҷон ҷашмони зе-
бояш калонтар шудаанд. Ман ўро ба ин ҷо
барои тамошои мӯъҷиза овардаам. Ва ин
мӯъҷиза лаклак аст.

— Заррин, — мегӯям, — ҳозир мебинӣ, лак-
лаки заррин!

Аз ҳамин қарибиҳо, садои машкоб ме-
ояд. Ва садои маҳзуни ў чун пардаи тиллоӣ
дергоҳ дар ҳаво печ меҳӯрад.

Дар болои сари мо ғуруб мавҷ мезанад.
Ғуруби тозаву рангине чун айёми кӯдакӣ!
Мову ин бому ин ҳавлӣ дар байни ин ола-
ми рангин аҷаб хурду ночиз менамоям.

Ман аз боми баланд ба поён, ба рӯи ҳав-
лиамон менигарам, дар он ҷо ҳама дар таш-
виши таоми шоманд.

Дуди борики оташдон ба ҳаво печида

то ба рӯи бом мебарояд ва оҳиста-оҳиста аз назарҳо нопадид мегардад.

Инак, он лаҳзае мерасад, ки интизораш будем.

Лаклак аз байни мавҷи оташини ғуруб бо болҳои заррин поён мефарояд.

Шамоли гарми болҳои ӯ ба рӯи мо расида мегузарад.

Духтараки ҳамсоя аз ҳаяҷон дасти маро саҳт медорад. Аз дур садои машкоб базӯр шунавида мешавад. Шояд ин садои бачагии ман аст, ки бо рӯзи рафта хайрбод меғӯяд?!

Дар ин миён чи қадар солҳо гузаштаанд! Вақт чун борони баҳорон фуру рехта, ёди гузаштаре аз лавҳи хотири мо шуста меравад. Аммо чаро ман он лаҳзаҳои интизорӣ, он боми баланд, олами ғуруб ва он лаклаки зарринро ҳанӯз ҳам нағз дар ёд дорам?!

СУРУДИ ХОҲАРОН

Онҳо ба навбат месуруданд. Суруди онҳоро ҳамроҳи ман шабҳои ситорабору олами хоболуд, дару деворҳои хомӯш гӯш мекарданд. Онҳо ду нафаранд, ду хоҳари меҳрубон, ду духтари қадраси ҳамсои дури мо. Аммо дар ин шабҳои тобистон, вақте

ки хоҳарони чевар то бевақтии шаб токи-хоро гулдӯзӣ карда, ба навбат суруд меҳонданд, ман худро дар паҳлуи онон ҳис мекардам.

Аз суруди дилошӯбу садои рӯҳбахши чарангосии хоҳарон бому деворҳои баланд гӯё аз пеши назар нопадид мегаштанду ман худро дар шафати онҳо мепиндоштам.

Чӣ шабҳое буданд он шабҳои дарози тобистон!

Ман ҳама сар то по гӯш мешудаму об мешудам. Ман суруди ҳар якеи аз онҳоро нағз медонистам, медонистам, ки ҳоло кадоми аз онҳо месарояд. Овози шӯҳи чарангосии зангӯладори хоҳари хурдиву суруди маҳзуни ҷонгудози хоҳари калонӣ ҳанӯз ҳам ба гӯшам хуш садо медиҳанд. Баъзан дар поёни қорҳои шабонаи худ хоҳарон якҷоя «Ушшоқ»-ро замзама мекарданд. Ду овози ба ҳам на он қадар монанд дар ин маврид ба як овози ширадори шӯҳу маҳзуномез мубаддал мегашту олами тираи шабро ба дунёи пурасрори гулгун мубаддал мегардонид. Дар фурумади ҳар байт тапиши беқарори дилҳои ононро, дунёи софу беғашии хоҳарони ошуфтаре бо завқ тамошо карда, дар зеринавоҳои оркестри орзуҳои духтарона ба хоби роҳат мерафтам.

ШАРТ

Мо дар сари роҳе, ки аз байни деҳаи сабзу хуррам печ хӯрда мегузашт, истода шарт кардем. Шарт кардему дарвозаеро, ки Мария худааш интиҳоб карда буд, оҳиста кӯфтем. Дарвоза кушода буд — соҳиби ҳавлӣ — зани миёнсоли газгӯшт, аз сари дегдон бо дастони хамиролуд табассумкунон бархеста, ба пешвози мо шитофт:

— Ку биёянд, биёянд, — гӯён ба тарафи айвони барҳаво ишора кард.

Баъди пурсупос мо ба айвон баромада дар рӯи кӯрпачаҳое, ки духтараки хушҳол шитобон барои мо паҳн карда буд, бароҳат нишастем. Духтарак дастархон партофта, аз ошхона як коса чурғоти тозаро бардошта омад. Мо бо ҳавас ўро тамошо мекардем. Аҷаб духтараки ситорагарми абҷиру корпуктае буд.

Дар як лаҳза рӯи дастархон аз анвои мева пур шуд. Фурсате нагузашта ҳамсои девордармиён аз дарича гузашта омад. Ў ба рӯи чойники чой ду гирдачаро гузошта ба сӯи мо меомад. Баъди ҳолпурсии самимӣ аз паҳлӯи мо нишаст. Дугонаам Мария гаҳ ба соҳиби ҳавлӣ, гаҳ ба ман, гаҳ ба ҳамсои хушчақчақи онҳо ҳайрон-ҳайрон менигарист.

Сӯҳбати мо бо ҳамсоязан кӯр гирифт. Ў

ки говҷӯши колхоз буда гап дар атрофи ферма, ему хошок, нигоҳубини гӯсолаҳо, сифати ширу қаймоқ мерафт.

Инак, соҳиби ҳавлӣ як лаъли нони гармро бардошта ба назди мо омад. Чехраи хандони ў, ду рӯи суп-сурхи ў бо нону кулчаҳои пухтааш гӯё дар сурхӣ баҳсу талош доштанд. Донаҳои арақи бари рӯяш шабнами гулҳоро мемонд. Бӯи хуши нон моро маст кард.

Мо дергоҳ он ҷо нишаста сӯҳбат кардем. Ҳангоме ки мо узрхоҳон аз ҷо бархестем, соҳиби ҳавлӣ гаштаю баргашта илтимос кард, ки имшаб ин ҷо монем.

Мо вақти танги худро баҳона карда, бо онҳо чун қадрдонҳои дерина хайру маъзур гуфтем.

Духтари қадраси онҳо дар дами дарвоза истода, бо меҳрубонӣ ба сӯи мо чашм ме-дӯхт.

Аммо дугонаам Мария ҳеҷ бовар намекард, ки ба ин даргоҳ ман бори аввал ҳамроҳи ў қадам ниҳода, бо аҳли ин оила танҳо чанд соат пеш шинос шудаам.

ГУЛИҶОН

Шаби ниҳоят гарми тобистон буд. Офтоб кайҳо фуру рафта бошад ҳам, аз ҳаври гармии ў ҳама дами танӯри тафсон буд.

Барги дарахтон чун дар тасвирхо беҳаракат, як хел шах шуда мондаанд. Мардум аз ин ҳавои дам намедонист, ки худро ба кучо занад.

Соҳиби ҳавлӣ барои ман дар рӯи айвони баланд ҷой андохт. Духтарчаи ҷаҳорсолаи ӯ Гулиҷон, ки тамоми рӯз бо ман унс гирифта буд, низ бистару болинашро бардошта аз паҳлӯи ман ҷой гирифт.

Ҳангоме ки модар аз нияти духтарчааш бохабар шуда, барои гирифта бурдани ӯ омад, духтарак ҷашмонашро саҳт пӯшида худро ба хоб зад.

— Монед, хобашро вайрон накумед, бигузор, ҳамин ҷо бо ман хобад, гуфтам.

Аз ҷӣ бошад, модар узри бисъёре хоста, ба тарафи суфаи дигари ҳавлӣ, аз паи ташвиши зиндагӣ шитобид. Ҳанӯз шарфаи пой ӯ хомӯш нашуда, духтарак ҷашмонашро кушода қиқиррос зад:

— Боб кардем-мӣ? — гуфт. Мо ҳарду завқунон хандидем. Гармии шаб дар рӯи айвони баланд ҳам бо нафаси сӯзони худ моро таъқиб мекард. Кӯрпаву болин аз гармӣ гӯё дармегирифт. Маҷоли нафас гирифтани набуд. Ҳамсояи хурдакаки ман дар рӯи ҷогаҳ аз гармӣ бетоқат шуда ғел мезад. Моҳи чордаҳ ин дам дар осмони пурситора пайдо шуда, дунёи тасфонро гӯё тамошо мекард.

Дар равшании моҳ ҷеҳраи ноороми ҳамсояи ман бараъло менамуд. Гармӣ ӯро азоб меод, дар рӯи ҷогаҳи мулоим ӯ ҳеҷ қулаҷиро намеёфт. Мӯҳи фатилаи ӯ дар бари рӯҳи аракшораш ҷаспида буданд.

Духтаракро якбора ҷизе ба ёдаш омад, ки ба рӯи ҷогаҳ нишаста рӯ ба осмон бо овози ларзон фаръед кард:

Почо Мирҳайдар,
Бачета об бурд,
Заната хоб бурд...

Овози ларзони ӯ дар ин олами сӯзон насили рӯҳбахш барин гуворо буд. Духтарак ба осмони пурситора дидаҳои интизорашро дӯхта каме ором шуд. Аммо аз гармии тоқатфарсо ё аз интизорӣ буд, ки ӯ аз нав бетоқат шуда суруди худро зориқунон такрор кард:

Почо Мирҳайдар,
Бачета об бурд,
Заната хоб бурд...

Ҳамроҳи ман ин суруди ларзони дилошӯбро ситораҳо, моҳи мунаввар ва олами хомӯшии шаб бо иштиёқ гӯш мекарданд. Вақте ки ӯ бори сеюм сурудашро хондани буд, пурсидам:

— Гулиҷон, поччо Мирҳайдарат кист?

— Амаки Шамол!

— Пас чаро амаки Шамолро фиреб медихӣ? Қай бачаи ўро об бурдааст? Аз кучо медонӣ, ки занашро хоб бурдааст.

— Э ин ҳазил, ҳамин тавр гуфта фиреб надихӣ, ў ҳаргиз аз ҷояш наменҷунбад.

Сипас духтарак дастчаҳояшро карнай карда, ба як гӯшаи осмон муроҷиаткунон суруди худро такрор кард.

— Ҳозир шамол мешавад,— гуфта бо як боварӣ худро ба рӯи ҷогаҳ партофт.

Чанде пас овози фиш-фиш нафаскашиҳои ў ба гӯш расид. Қарибии сахар шамоли серуне вазида ба ҷисмҳои беҳоли мо аз нав ҷон бахшид.

Аммо маро хоб набурд. Ман бо ҳавас Гулиҷонро тамошо мекардам. Ў дар рӯи ҷогаҳ дасту пояшро паҳн карда рӯ ба осмон меҳобид.

Мӯҳои фатилаашро, биничаи пучуқи хандаоварашро, мижгонҳои дарозашро, тамоми вучудаашро насими сахаргоҳон оҳиста-оҳиста навозиш мекард. Ў дар хобаш табассум мекард. Шояд поччо Мирҳайдарро хоб медид, ки чи тавр саросема ба бачақобӣ баромадаасту баъди бисёр даводавиҳо ҳазли навбатии Гулиҷонро пай бурдааст ва ҳоло намендонад хафа шавад ё на.

Шояд дар хобаш Гулиҷон бо амаки Шамол дӯстони ҷонӣ шудаасту аз ваъдаҳои бисёри поччо Мирҳайдар завқ мебарад.

ТАШАККУР

Баъзеҳо дар ҷавонӣ пир мешаванд, онҳоро ҳеҷ чиз на офтобу замин, на баҳору тирамоҳ, ба ҳаяҷон намеорад. Онҳо бачагии худро тамоман ёд надоранд. Аммо одамон ҳастанд, ки дар айни камолоти худ ҳам дар олами начиби тифлӣ зиндагӣ мекунанд, чун кӯдак аз дилу ҷон меҳанданд, шодӣ мекунанд, завқ мебаранд. Чунин одамон дар рӯзи тираи боронӣ дар ҳар қатраи борон зарраҳои офтобу мавҷи тире камонро мебинанд ва дар ҳар барги буттаву дарахтон навозиши махсуси боронро ва дар ҳар шоҳаи сабз парвози сабукеро ҳис мекунанд.

Муаллими мӯхтарами мо Мирсаид Миршакар аз ҳамин қабил одамони хушбахтанд.

Ҳар як шеър, ҳар як порчаи навиштаи муаллими мо бо ифтихоре гуфта шудааст ва дар вақти хондани чунин асарҳо беихтиёр сари худро Миршакарвор боло мегирем.

Ҳар пешин мо одатан дар хиёбони Ленин вомехӯрем. Муаллим аз дур, аз хеле дур ба ҷашми кас мерасанд.

Қомати баланд, қадамҳои калон-калони бардам, чашмони хаёлангезиашонро ҳар бор аз дур дида, ...«боз кадом чизи ачибе, фикри начиберо пайдо карда бошанд» ме-гӯям.

Шеърҳо, дostonҳо, қиссаҳо, афсонаҳо, олами фантастика, пьесаҳо, хотираҳо, ёддоштҳо — ҳама шуморо беихтиёр ба олами тифлӣ бармегардонанд.

Як вақтҳо дар овони кӯдакӣ «Ман калон мешавам, қаҳрамон мешавам» гуфта завқ мекардам. Имрӯз духтарчаи ман Шахло вақте ки ин шеърро мехонад, дастчаҳояшро ба бар гузошта, дар ҳолати низоми бо як қиёфаи ҷиддӣ, сарашро баланд бардошта мегӯяд:

Ман калон мешавам,
Қаҳрамон мешавам!

Ташаккур, муаллими азиз, барои он ҳисси ифтихоре, ки ҳар дафъа шумо ба дили ҳар як ҷавон, ҳар як кӯдак бедор мекунед.

Ташаккур, барои мисраъҳои самимӣ.

МАКТАБИ АВВАЛИНАМ

Тобистони соли 1933, баъди вафоти падарам, мо ба Бухоро, ба назди амакам кӯчида омадем. Ин васияти падарамон буд —

мо бояд дар пеши чашми амакамон бошем. Ман он вақт 5-сола будам. Дарду алами бепадарӣ дар хонаи сербачаи амакамон наме паст шуд. Ҳафт фарзанди амакамон дар пеши назари мо ба воя расиданд, калон шуданд.

Ман рӯзи таваллуди аксари онҳоро дар ёд дорам, нахустин қадаммонию аввалин ҳарфҳои талаффузкардаи онро фаромӯш накардаам.

Ҳафт фарзанди орому меҳрубону тифок ҳамроҳи мо калон мешуданд.

Рӯзи дароз онон шуғли дӯстдоштаи мо, бозичаҳои зиндаи мо буданд.

Модаркалони пири нуронии онҳо ҳар рӯз аз китобҳои хондаш ба мо чанд ҳикояту ривоятро нақл мекард, ҳар рӯз мо аз ӯ чанд сурудӯ таронаи навро меомӯхтем. Аҷаб чистонҳои зиёдеро ӯ медонист! Ин чистонҳо дар назар оддӣ бошанд ҳам, баъзан барои ёфтани муаммони он тамоми рӯз ҳама-ро гаранг мекардем.

Аммо шабҳо ҷои дӯстдоштаи мо — хонаи ҳосаи амакамон буд. Таоми шомро саросема танавул карда, ба назди амакамон мешитофтем. Чи афсонагӯи мумтозе буданд амакам! Ман то ҳол он афсонаҳои аҷоибӯ ғароибро дар ёд дорам! Ин ҳама афсонаҳои «Ҳазору як шаб» буданд, ки амакам ҳар шаби онро чанд шаб нақл кар-

да, одатан дар ҷои аз ҳама ачибаш афсонаро боздошта, давоми онро ба рӯзи дигар мегузаштанд. Мо бо дили кашол ба хона баргашта бо фикру хаёли саргузаштҳои аҷиби қаҳрамонони афсона хобҳоямон ме-парид.

Хонаи амакамро ман мактаби аввалини худ мешуморам ва бо як миннатдорӣ онро ба ёд меорам. Дар ин хона ҳама китобро дӯст медоштанд ва тамоми рӯз аз он ҷо оҳанги хуши шеърӣ сурудӯ тарона ба гӯш мерасид.

Ва ҳар дафъа, ҳангоме, ки ман шеърро барои бачаҳо менависам, он амакбачаҳоямро, он додараку хоҳаракони мушфику меҳрубонро, он нигоҳҳои дурахшону он борони саволҳои аҷибро ба ёд меорам. Ба ёд меораму шеърӣ худро боз аз сари нав суфта мекунам.

ПИСАРАМ

Писарам оинаро гӯе иҷора гирифтааст. Соатҳои дароз дар рӯ ба рӯи он истода, худро тамошо мекунад.

Чашмони шӯҳаш дар оина барқ мезананд. Мӯҳои хурмоирангаш аз таги дандонаҳои шона мавҷзанон мегузаранд, дар лабонаш табассум худситой мекунад. Вай ба

Насими тоза ҳам гардид меҳмон
Насими шӯҳу озоду парешон.
Мадоре шуд ба қалби реш-решам
Ҳавои бешаву овози мурғон.

Фаромӯшаш нахоҳам кард ҳаргиз
Агарчи дер омад, рафт ӯ тез.
Дигар кай мешавад ин сон баҳоре,
Баҳори дилфиреби ишвакоре.

СУРУДИ НАВБАҲОРОН

Ба хоҳарам Олеса

Агар хуршед хандон,
нурборон бар дарат ояд,
Саҳар оғӯш бикшояд,
Бурун о,
Хез аз ҷо,
Эй Олеса — мурғи хушхон —
Рав, ғазалхон шав,
Ба истиқболи пайғоми баҳори нав!

Агар гулҳои аввал аз аёси охирина сард
Хазон гардад,
Ба рӯи баргҳои зард
Дурахшад донан яхкардаи шабнам,
Машав ҳайрон,
Машав пурғам!
Ҳамеояд, хушо, бӯи баҳори нав,
Ба истиқболи он, чонам,
ғазалхон шав!

Агар боронҳои хираву якрангу беохир
Бигирад рӯи ховарро,

Миёни абрҳои тираву дилгир
Баҳорон ноаён гардад,
Ниҳон гардад,

Машав ошуфтаву навмед!
Хоҳарчон.
Саҳаргоҳон суруди навбаҳорӣ хон!

Баҳорон тарк бинмоям
Зи нав ёру диёрамро,
Диёри мушкборамро,
Дами сайри малина,
Ё гулу пудина,
Ёдат ор манро!!
Ленаи ошуфтаи ҳар лолаву гулро,
Ҳамин саргашта булбулро,
Баҳоронро
Тӯи лозазоронро,
Азизам, ёд кун,
Фаръёд кун!

НИГОРИ ШҶХ

Нигори шӯхи таннозам;
 Ба кӯят сачда месозам;
 Туй созам, ту овозам,
 Нигори шӯхи таннозам.

Саропо ҷодуй, ҷоду,
 Нигоҳат рашки ҳар оху,
 Кучо бурдӣ диламро, гӯ,
 Нигори шӯхи таннозам.

Маризам, ҳарза мегӯям,
 Ба по занчир, девона,
 Туро гӯям, туро ҷӯям,
 Нигори шӯхи таннозам.

Биё, оҳи маро бишнава,
 Ба дарди ишқ дармон шав,
 Ба ҷони ошиқон ҷон шав,
 Нигори шӯхи таннозам.

Ту гул, ҷоно, гули хушбӯ.
 Нигар мурдам, кучой ту?!
 Дили Сайёд хун шуд-ку,
 Нигори шӯхи таннозам.

НАҲАРОСЕМ ДИГАР

Ку ҷавонии ману кувваи ман,
 Ку, кучо шуд ҳама он ҷӯшу хурӯш?
 Пираму шодии дилҳои ҷавон,
 Азми онон маро бошад хуш.

Шоирам, шоири насли дигарам,
 Лек ҳар гоҳ бубинам, ёрон,
 Комсомолро—сафи фӯлодинро
 Ман тамошо бикунам завққунон.

Дар дили душмани мо нияти бад
 Хона монда ҳама бо рашку ҳасад,
 Нест моро на ҳаросе дигар,
 Ана, бар ҷониби ин саф бинигар,
 Ҷӣ ҷавонони таҳамтан дорем,
 Дасту бозуи ҷу оҳан дорем.

Ҳамза Ҳакимзода
Ниёзӣ

РӯЗАДОРИИ АЗИМХУҶА
ЭШОН БИННИ
ТОШХУҶА ЭШОН

Рӯза дорам баҳри ноз,
Барои зебу пардоз.
Пурсӣ агар аслашро,
Ҳоли кисса бас носоз.

Рӯза дорам баҳри ор,
Баҳри ҳар шаба ифтор,
Ҳар ифторӣ мемонад
Як чомаву як дастор.

Ҳар рӯзаро хатмаш ҳаст,
Қорихоро хашмаш ҳаст.
Баъди ҳаштияк талош,
Мочароро расмаш ҳаст.

Баҳри фитрам рӯзадор,
Баҳри ушрам рӯзадор.
Баҳри закоти мардум,
Аз барои рӯзгор.

Сарамро ҳам мекунам,
Чашма пурнам мекунам,

Ба хилват оша зада,
Худро бардам мекунам.

Амри маъруфаст чилла,
Ҳама яксара ҳилла,
Мақсади ман ҳамеша
Червону танга, тилло.

Мардуми гӯл ба чонам,
Дар авҷ гиру монам,
То дами марг надонад
Бори ғамро миёнам.

Рӯза дорам баҳри мол,
Баҳри он абрӯҳилол,
Рӯзаро мефурушам
Ба каф носе бемалол.

САДО КУН

Ба печи танг оташ бозӣ дорад
Шилеми ғӯлаҳо чун ашки ҳичрон.
Табассум, чашмҳои ҷодуатро
Ҳамехонад ба ман маҳзун гармонӣ.

Пичирос мезанад дар бораи ту
Ба ман ҳар буттаи атрофи Москва
Чӣ сон пазмонии овози манро
Ҳамехоҳам, ту донӣ, ҳой, бишнава.

Ту ҳоло дурӣ аз ман, дурӣ аз ман,
Миёна барфи бисъёреву сармо.
Расидан то ба ту бисъёр мушқил,
Вале то марг танҳо чанд қадам роҳ.

Саро, гармонӣ, ба қасди шӯри тӯфон
Садо кун, бахти гумраҳро садо зан,
Ба ман гарм ин хунукии заминкан
Зи ишқи доим афрӯзандаи ман.

ДАР ВАСФИ ЛЕНИН

Туро, Ленин, овози туро ман
Ҳамеша бишнавам аз дур равшан,
Гирифтаст ҷой дар мағзи дилу ҷон,
Равон овози ту чун ҷӯйборон.
Мисоли чашмаҳои шӯхи шаффоф,
Ҳаловат бахшад он ба ҳар дили соф.
Ба бетолеъ ту додӣ бахту айём,
Зи душманҳо рабудӣ хобу ором.

Тамоми халқи дунё
Ҳамехонад туро, Ленин!
Ҳамедонад туро, Ленин!
Баҳодур Ленини мой,
Ба зӯрат нест ҳамтое!
Ба мисли нури рӯзи нав,
Қ-аз он зулмат гурезон аст,
Маро дар ин авули дур
Намудӣ дар ҷаҳон манзур!
Ту пиронро ҷавон кардӣ,
Ба дилҳо гармӣ овардӣ.
Вале он дилсиёҳонро —
Амалдорону шоҳонро
Дур аз ҷоҳу макон кардӣ,

Чӣ расвои чаҳон кардӣ.
Ту дасти халқ бигрифтӣ.
Қатори халқи худ рафтӣ,
Ба фарзандони меҳнаткаш
Хукуқи зиндагӣ додӣ,
Ту додӣ бахту озодӣ.
Ту бурдӣ корвонатро
Зи байни пурхатар рахҳо.
Ба фарзандон нишон додӣ
Раҳи пурфатҳи озодӣ.
Туй, эй Ленини доно,
Муроду азми мильёнҳо.
Ту субҳи бахтро аз дур
Бидидӣ з-олами бенур.
Ту ақлу фикри инсонӣ,
Ту Ленин — доҳии ҷонӣ!

МАҲКУМШУДА

Пағоҳӣ ҳукмро карданд эълон,
Кушед гуфтаст ўро қотили шум.
Фақат ашке, ки буд дар сина ҷӯшон
Бихушкиду... Дигар нагрис маҳкум.

Хама хомӯш... Аз қаъри дили шаб
Нигаҳ, бинмуда моҳи пурра бо ғам.
Ба худ бечора бо ҳасрат ҳамегуфт:
Чӣ хоҳад шуд ҳоли баччаҳоям?

ПИРОНИ МО

Дар мулки кӯхистони мо,
Дар мулки беҳ аз чони мо,
Бахти ҷавон бишкуфтааст,
Дар чехраи пирони мо.

Мӯи сафеду пушти хам,
Н-орад ба дил дарду алам.
Соқии базму тӯй — пир.
Хушсирату хушрӯй — пир.

Чашмони пур аз нурашон,
Чун меҳр меборад зиё.
Бозую дасти зӯрашон,
Талқон намояд кӯхро.

Бинӣ агар дар кӯхсор,
Пире бувад машғули кор.
Вақти салому пурсучӯ,
Зинҳор, бобояш мағӯ.

Чун барф бошад гарчи мӯ,
Бобо мағӯ, меранҷад ӯ.
Кай пир гардидаст ӯ?
Як асрро дидаст ӯ!

СУБҲИ МАН

Кишварам чун шаб фароғат мекунад,
Баъди меҳнат истироҳат мекунад.
Ин замон андар дили ман офтоб
Мебарояд партавафшон,
Бошитоб.

Аз дили шаб мерабоям субхро,
То ки гардад рӯзгорам босафо.
Рӯи коғаз паҳн бинмуда сахар,
Шеъри худро медиҳам ман болу пар.

Ҳолаи маҳтобро аз бар кунам,
Заргариро боз аз нав сар кунам.
Ҳар шабонгаҳ бо нигоҳи ахтарон
Мисраъҳоро васл созам шодмон.

Баҳри ҳар гулдухтари ин мулки мо
Бо қадаш гирам баробар бахтро.
То муносиби замони мо шавад,
Сарбаланду сӯхбаторо шавад.

Медамад андар дили ман нимашаб,
Пуртароват субҳи зебое ачаб.

ЯК САФ ОЛУ

223

ШАБҲОИ БЕГОНА

Кай осон бигзарад шабҳои
тори мулки бегона,
Шабонгоҳони пурасрор чун дунёи
афсона.

Миёни зулмати шабҳо
Ману ёду хаёли ту,
Ману ёди висоли ту.

Ҳама ноошнову ман мусофир,
яккаву танҳо,

Зи ёру дӯстонам дур,
Насими шӯх чун бӯи Ватан орад,
Шабам аз нав шавад пурнур.
Дилам аз нав шавад масрур.

Ба ёди дӯстон,
ёди Ватан гирам қалам
бар даст,

Равон аст ин суруди ман, дуруди ман
Мисоли рӯдҳои мулки ман бо шаст.

Аё шабҳои пурасрори бегона!
Чихо гуфтам, чӣ суфтам

Рӯи қоғаз

Ман дар ин хона,

Шумо оё хабар доред ё на?

Аё шабҳои пурасрор,

Шеърро, сурудавро

Шумо ҳам мекунад оё зи нав такрор?

Ту ҳам эй дилбари ноошнои ман,

Шунав боре садои ман,

Суруди ман —

Зи дунёи нави Шарқ аст,

Суруди ман —

Шароре з-олами барқ аст.

Чу гулафшони олуҳо
Ба рӯи боғ барфи лаклакӣ
якзайл меборад,
Замини боғ қолии сафеди барф
пӯшидаст.
Замину осмон гачқориву чӯборҳо
симин,
Чунин рӯзи сафеду олами рангин
Шукуфтанҳои айёми баҳоронро
ба ёд орад.

226

Чу гулафшони олухо
Ба рӯи боғ барфи лаклакӣ
якзайл меборад.

ДУ ПИСАР ДОРАМ

Ду писар дорам,
зебо ду писар!

Ду гули тозаву тар.
 Ду кабӯтарбачаи бозингар,
 Ду писар не, ду асар!

Вақт бо шаст ҳамон мегузарад,
Барабас умри ман асло наравад,
Ду писар дорам,
ду дона гуҳар,
Ду чавони дигар!

Бо ҳаёт гоҳ ҳамесӯзаму
гаҳ месозам,

Лек аз қисмати худ менозам
Ду писар дорам, ду умри дигар!
Ду асо дар дами пири ба сафар.

ДУХТАРОН

Ҳар саҳар нозанин духтаракон,
Мекунад сӯи чашмасор шитоб,
Сарфарозанд зи шаъни меҳнаташон,
Фикрашон тоза ҳамчу чашмаи об.

На ки чун акси оҳуе дар об
Дили сайёдро кунад мафтун,
Нест лозим барои духтаракон
Бахтҷӯйи зи чашмасор кунун.

Бахти ин духтарон дар меҳнат
Дар ҳамин оби софи рӯҳафзо,
Дар ҳамин оби шӯхи болаззат,
Ки равон байни кишту чӯякҳо.

Мераванд баҳри об хоҳаракон
То ки бар кишти хеш об диҳанд.
Шодру духтарони кишвари мо
Хама устоди пахтаю коранд.

Меҳнати ин ҳама аҷаб зебо,
Баҳрашон мулку ҳам бисот бувад.
Дар бари ҳар ниҳолу кӯракашон
Бин чи гуна либос мерӯяд.

НАВДА

Кист истода дар он чой хамӯш?
Чу арӯсони чаман гулгунпӯш?
Омада духтараке дар лаби об?
Ё туй, навдаи дар авчи шубоб?!

Баданат рӯз шавад ранги гулоб,
Шом рӯмоли сарат чун дури ноб,
Назди тирезаи ман шому сахар,
Гул кун, эй навда,
ба сад ранги дигар!

Эй ачаб, куртаи ту ранги чаман,
Кош як зарра бубахшидӣ ба ман,
Аз ҳамон ҳусн, ки дорӣ ту кунун,
Шохи гул, ман ба чамолат мафтун.

Борбони ту ачаб устодаст,
Эминат дошт зи ҳар хавфу шикаст.
Ту кунун аз ҳама ҳам зебой,
Бойси рашки гули раъноӣ.

Мурғаконро фараҳу лона туй,
Болбахшанда туй, она туй,

Ҳамраҳи модарашон ҳамрози,
Ту ҳам устод ба ин парвозӣ.

Шуда гулпӯш ҳама дашту даман,
Духтарам — бӯи баҳорам бо ман,
Вай дар ин лаҳзаи зебо чӣ қадар
Ба ту монанд бувад, навдаи тар!

ЧАШМҲОИ АРМАНӢ

Аз миёни садҳазорон чуфт чашмони сиёх,
Мешиносам, чашмҳои арманӣ, бо як нигоҳ.
Дар ҷаббини пиру барно,

рӯи тифли бегуноҳ,
Аз дили покизаю пурмехр мебошед гувоҳ.

Даҳшати бисъёри дунъёи куханро дидаед,
Дарди ғурбат,

Пас, чаро аз рӯзгори вожгуну тирарӯ
Мондаед як умр

бо тамкину рахшону накӯ?!

ҲАНГОМИ ГУСЕЛ

Вақте ки маро мекуни то хона гусел,
Олам бишавад ачиб дар пеши назар.
Хатто ана ин роҳи пур аз чангу ғубор
Гӯё ки бувад боғи ачаб хушманзар.

Дур аст басо масофаҳо дар олам,
Бисъёр бувад замини беҳадду ҳудуд.
Ин қадр чаро хонаи мо наздик аст?
В-аз чист,

ки ин кӯча чунин кӯтах шуд?!

ОБАКИ ШҮХ

Гоҳ бо ғамзаву гоҳе бо итоб
Обаки шӯх, кучой бошитоб?
Аз барам рӯзу шабон мегузарӣ,
Қафзанон, хандакунон мегузарӣ,

Борҳо бар ту ҳикоят кардам,
Аз дили хеш шикоят кардам.
Ашки чашмони маро хандакунон
Мебарӣ то ба кучо оби равон?

Бирав, эй обаки бесабр, бичӯ
Ёри беаҳди маро бину бигӯ
Қиссаи ишқи ғамангези маро
Бираву нақл бикун чӯи ба чӯ.

Бинӣ ар модари ғамхорамро,
Ту мағӯ ҳоли дили зорамро.
Ту мағӯ ашк ҳамерезонад,
Ту бигӯ байту ғазал мехонад.

МУНДАРИЧА

НИҲОЛ

Писарам.	7
Ниҳол.	9
Муаллима.	12
Бухоро (силсилаи шеърҳо)	
Ассалом.	14
Бухоро	16
Духтари зардӯз.	17
Як хона пур аз оташ.	18
Манор.	19
Бодбарак	21
Лаклаки барфӣ.	23
Арӯс аз Бухоро.	26
Бухоро — Урал.	27
Мақомҳо...	29
Се хоҳаракон.	32
Арӯсӣ	34
«Боз сад бор...»	36
Ҳама чиз аст	37
Ҳофиз	38
Боз бигзашта	39

Гули зард	41
Маъшук	43
Гули сахро	44
Ба шоир	45
Ту калон шав	46
Фозилахон	48
Фарзанд	51
Хусн	52
Суруди модар	53
Раққоса	55
Тоҷикистон	57
Шаҳри ман	59
Алла	61
Шаҳло	63
Соли нав	65
Хотираи Покистон (силсилаи шеърҳо)	
Модар	66
Сеторӣ	68
Парасту	70
Бинам	72
Пири зочаҳо	73
Фаромӯз	75
Ёд кардам	78
Кӯҳнавардон	80
Содиқ	85

БИБИҶОНАМ МЕОЯД

Бахти мо	93
Гулхан	95

Хаткашон	97
Модар	99
Нақорачӣ	100
Саёҳат	102
Чумчук	105
Момо	106
Мачнунбед	107
Сафар	108
Анор	109
Шаддаи марҷон	110
Аспак	111
Очам хамир мекунад	113
Холаи зардӯз	115
Тӯй омад	116
Хонаи бобом	118
Гулпарӣ	120
Бибиҷонам	123
Нарав, тирамоҳ	124
Дурдона	126
Себи хубонӣ	129
Бодом	133
Сичароғ	135
Дӯлона	137
Офтобаки хандонрӯ	139
Хоҳаракам	141
Нигор	143
Чил кокул	145
Хонаи об	148
Амаки Шоҳин	150
Бозор	152

Борон	157
Хазинаи Мадина	161

ТАРОНАҲОИ ОҒТОБ

Тифл	169
Модар	—
Ситора	172
Саҳаргоҳ	—
Кокул	173
Беди мачнун	175
Резаборон	176
Чилчашма	178
Гурба	—
Лаклакҳои заррин	180
Суруди хоҳарон	182
Шарт	184
Гулиҷон	185
Ташаккур	189
Мактаби аввалинам	190
Писарам	192
Лолазор	193
Падарам	195

ТАРҶУМАҲО

Абай	207
Леся Украинка	208
Баҳори дерин	210

Сайёди Наво	212
Нигори шӯх	213
Демьян Бедный	213
Наҳаросем дигар	214
Ҳамза Ҳакимзода Ниёзӣ	214
Рӯзадории Азимхӯча эшон бинии	214
Тошхӯча эшон	216
Сурков А.	217
Садо кун	219
Ҷамбул Ҷабаев	219
Дар васфи Ленин	220
Мӯсо Ҷалил	221
Маҳкумшуда	222
Иван Тарба	223
Пирони мо	224
Зулфия	226
Субҳи ман	228
Як саф олу	229
Шабҳои бегона	230
Барф	232
Л. Татъяничева	233
Ду писар дорам	234
Мамед Раҳим	239
Духтарон	230
Нигор	232
Навда	233
Сильва Қапутикян	234
Чашмаҳои арманӣ	234
Ҳангоми гусел	234
Обаки шӯх	234

Гулчехра Сулаймонова

САЖЕНЕЦ

(на таджикском языке)

Муҳаррир М. Ҳотамов
Рассом В. Пӯлодов
Муҳаррири расмҳо С. Логинов
Муҳаррири техники Е. Цынн
Мусахҳеҳ М. Рақибов

ИБ 171

Ба матбаа 19.06.78 супурда шуд. Ба чопаш
16.01.79 имзо шуд. КЛ 04514. Формати 60×90^{1/32}.
Қоғози типографии № 1. Ҳуруфаш адабӣ-
бадеӣ. Чопи баланд. Ҷузъи чопӣ 7,5. Ҷузъи
нашрию ҳисобӣ 6,42. Адади нашр 7000. Су-
пориши № 4967. Нархаш 80 тин.

Душанбе, нашриёти «Ирфон»,
кӯчаи Айнӣ, 126.

Матбааи № 1 Комитети давлатии
РСС Тоҷикистон оид ба корҳои нашриёт, по-
лиграфия ва савдои китоб.

Душанбе, хиёбони Ленин, 37.

44051

Б И Б Л И О Т Е К А
профкома Ленинабадского
района.

80 ТРН

НАШРИЇТИ «ИРФОН»